45 ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 185 Կ. ՊՈԼԻՍ 23/6 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1901 26 ՇԱՊԱՆ 1319 23 ԹԸՇՐԻՆԻ ՍԱՆԻ 1317

10 ՓԱՐ

ՄԱՆԶՈՒՄԷ Ի ԷՖԿԻԱՐ

10 ՓԱՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ — ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ — ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

MANZOUMÉ-I-EFKIAR
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN, POLITIQUE, FINANCIER ET LITTÉRAIRE
Directeur-Propriétaire
OHANNÈS F. KAÏSÉRIAN
38, Grand' rue de la S. Porte, 38
Constantinople

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ՔԱՅՍԷՐԵԱՆ
Առ որ կ'ուղղուին ամէն տեսակ գրութիւններ։

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պապը Ալի ճաssէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր։

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղրշ.	50
Գաւառներու համար	108 ղրշ.	60

ՅԱՆՁՆԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ։
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

منظومهٔ افکار
صاحب امتیاز و مدیر مسئولی
اوحانس فرید قیصریان
مطبعه و اداره خانه‌سی
باب عالی جوارنده ۳۸ نومرولی دائره خصوصه

ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՆԻՒԹԵՐ

ԱՄՈՒՍՆԱԼՈՒԾՈՒԹԻՒՆԸ

Մեր կեանքի ճամբուն մէջ, սահմանուած մըն է Ամուսնութիւնը։ Սէրը, կորովը եւ հաւատքը՝ միացած մարդուն պտղին մէջ, ներդաշնակ թեւադրութեամբ մը կը մղեն զանի՛ զլեղ անցնիլ այդ սահմանաքարը կեանքին։ Եւ այդ սահմանաքարէն, ամուսնութենէն անդին, կը կարծէ՞ք երբե՛ք, որ անսայթաք հասնիք խաղաղութեան երանաւէտ նաւահանգիստը ընտանեկան։

— Չէ՛, չէ՛, փոթորիկ, մրրիկ, կագ, կռիւ, տառապանք այդ սահմանէն անդին իրենց ահռելի պատնէշները ունին մանաւանդ։ Բայց ասոնց ներքակ, սէր, երջանկութիւն, զուարթութիւն եւ խնդութիւն, հոն՝ մարդուն համար հիանալի եւ կենսալից դրախտներ կ'ապրուին։ Բէ՛ք ո՞րը արդեօք այս հակասութեանց, ո՞րը այս հակադարձութեանց պիտի չտի պայքարը։

Ճշմարիտ, հանելուկ մը, առեղծուած մը կը սեպանայ հոս՝ մեր գիտակցութեան առջեւ, յաւէտ անլուծելի եւ անհարթելի...։

Այս բառերով կը խօսէր ինձի անց, եալ օր, յարգելի անձնաւորութիւն մը, ուղղամիտ եւ պատուաւոր, որ տարիներ առաջ իր անհաւատարիմ կնոջմէն խարուելու դառն փորձութիւնն ունեցած էր։

Այս անմեղ մարդը, որ անվկանդ յարատեւութեամբ չահած է իր կեանքը, պատրաստած է պատուոյ հաստատուն դիրք մը փայլուն շրջանակի մը մէջ, իբր դժբաղդ մը՝ իր կեանքի ընկերոջ վայրագ եւ անխիղճ մեղքովը... կը տառապի, կը սոսկայ։ Անոր խիղճը եւ գիտակցութիւնը կորսուած էին կարծե՛ս, իր շրթունքը՝ անաւոր, անգութ բառեր կը մրմնջէին։ եւ յուզումը անանձ՝ գլորած էր զինքը՝ զգայնութեան եւ ջղայնութեան սարսափին մէջ, մինչ կը քերէր նա՝ իր արիւնոտ սրտին դաժան ցաւը։

Նոյն ինքն՝ այս ազնիւ եւ առաքինի անձը՝ որ իր կենակցին անբարոյական ընթացքովը յառաջ եկած, ընտանեկան անաւոր աղէտի մը առջեւ սարսափահար եւ չնախատեսուած փորձանքի մը առջեւ ջլատուած, «պատուոյ» եւ «վստահութեան» կորուստը կոլբար քարեմտորէն ցոյց տուաւ ինձի, պաշտօնական եւ անպաշտօն բազմաթիւ վկայութիւններ եւ տեղեկագիրներ, որոնք անժխտօրէն եւ վճռականօրէն յանցապարտին վայրագութիւնը կը հաստատեն։ Զորս տարի, գրեթէ ամէն օր, ամէն ատեն նորանոր ապացոյցներ, փաստեր բերած կամ տարած էր այս անձը՝ Պատրիարքարանի ժողովներուն, խորհուրդներուն՝ սոսկալի իրողութեանց համար։ բայց, իղո՞ւր։ «Իրաւունք ունիս, այո՛, դժբախտ մը եղած ես» խօսքերէն զատ ուրիշ բան չէր լսած ան։

Եթէ կ'արգահատինք այս դժբաղդ մարդուն զլեղը հարուածող փորձութեան համար։ ո՞վ կրնայ համարձակիլ ըսելու թէ՝ վաղն ալ այսօրինակ աղէտ մը չպիտի պատահի ուրիշներուն։

Մեր հասարակութեան ընտանեկան այլազան շրջանակներուն մէջ, քանի՛ քանի այս կարգի ցաւեր կան։ Տասնեակ տարիներով Պատրիարքարանի դուռները կը ծեծեն այդ տառապողները, զրկուածները ընտանեկան երջանկութենէն՝ ու մեր կրօնի սրբազան վարիչները, իրենց բան գործ կը գտնան այս կացութեամբ...։

Եւ աշխարհիս մէկ ծայրէն միւսը, ամէն ազգեր, ժողովուրդներ անխտիր, ընդունուած են սիրայօժար «Ամուսնալուծման Օրէնքը»։ Ասդին Հայ. Եկեղեցին կը յամառի, չուզեր տակաւին քսել դառն եւ սրտաուռուչ թախանձանքները իր որդւոց։ Ինչո՞ւ այնքան անտարբերութիւն, ինչո՞ւ այնքան անլսողութիւն։

Հին եւ նոր օրէնսդիրք, որոնք ժողովուրդներու բարգաւաճութեան եւ ընդհանուր զարգացման աղնիւ դատին համար, օրէնքներու, կանոններու ընտիր շարքն ստեղծեր, գործադրութեամբ նուիրագործեր եւ մեզի կտակեր են, անվրէպ նկատի առած են «Ժամանակի ոգին եւ բարքերը» եւ մնատարակայս կանխատեսած են պէտքերը, պահանջքը կացութեան՝ այն ժողովուրդներուն, որոնց ճակատագրին վրայ ազդելու վեհագոյն կոչումն ունեցած են։

Եւ բուն իսկ այս հայեցակէտով, Ամուսնական ընկերա-յատնական Օրէնքին առկից, ժամանակին անհրաժեշտ պահանջմանց համաձայն, ամէն քաղաքակիրթ ազգերու մէջ «Ամուսնալուծութիւնը» իր մասնաւոր Օրէնքը եւ գոյութիւնը ունի այսօր։

Ըսենք թէ՝ ժամանակին, մեր երանելի հայրապետները պէտք չէին տեսեր, կամ չեն կրցեր հաստատել ա՛յսքան անմիջական ստիպողական օրէնք մը. պատճառ մը ունի՞նք այսօր, երբ մեր բարքերն ու սովորութիւնն անդառնալի կերպով շրջուած են արդէն, շընդունելու, չի ճանչնալու Ամուսնալուծման օրէնքը, որով կենսատու արեւը պիտի ճառագայթէ յեղակարծօրէն, անթիւ ընտանիքներու, անհամար անձերու կեանքին մէջ, որոնք բախտին անակնկալ մէկ խաղովը յուսահատութեան, լքման եւ խաւարի անդունդին մէջ կը հեծեն այժմ։

Ամուսնական կեանքին մէջ, «ամուսնալուծում» պահանջող պարագաները մէկէ աւելի են։

Բայց, Ամուսնալուծութիւնը անխուսափելի, անմիջական եւ ստիպողական հարկ մըն է այն ատեն մանաւանդ, երբ ամուսնութեան մէջ՝ պատուոյ, խոստումի, ամուսնութեան անքակտելի նուիրականութեան դէմ կը մեղանչուի։ Այս պարագային ամուսնական լուծը, հրաշէկ շամփուր մըն է իրօք, որ կը ճմլէ, կը տոչորէ երկու ամուսիները։ հաշտութեան եւ ներողամտութեան ամէն փորձ, վաղանցիկ եւ կարճատեւ բարիք մը իսկ չեն կրնար բերել ընտանիքին մէջ։

Բայց չենք հաստիար, մեր կրօնի մարդիկ, ինչ դիտումով, ո՞ր խղճով կը յանձնարարեն, կը պատուիրեն, իրենց կնոջմէն կամ երիկէն խարուած դժբաղդ ամուսիններու, «ապուշ եւ անզգայ համակերպութեամբ» մը կենակցիլ նորէն անհաւատարիմ, խոստմնադրուած ամուսնի մը հետ...։

Ընտանեկան պատիւը վրայ տուող, անմեղ ամուսին մը ստիպել որ սրտին մէջ «խիղճն» եւ «Արժանապատուութիւն» ալ մեռցնէ, եւ ապրի միշտ անասունի մը պէս, խայտառակ եւ դատապարտելի կեանքով մը... չիտակը՝ չա՞տ վանմ ներողամտութիւն, անլիշաչարութիւն ըսել է։

Իրականօրէն, անմեղ զոհ մը եւ անբաղդ թշուառ մըն է ա՛յն ամուսինը, որ իր կենակցին մեղքովը, եպիրելի ոճիրովը կը տառապի, կը հեծէ։ Բարոյական դատապարտուած գրեթէ՝ այդ զոհը՝ յաջ աշխարհի ընկերային յառաջդիմութեան եւ անհատական զարգացման չի նպաստեր այլ եւս, եւ մանրդիմութեան վրայ դժբաղդ մը աւելցուցած պիտի ըլլանք մենք անով։

Ինչո՞ւ ուրեմն, ժողովուրդը իր ճակատագրին մէջ վարող, անոր երջանկութեան նպաստելու բարի կոչումն ստնեցող հոգեւոր իշխանութիւնը, չի լսե՞ր այն անհուն տրտունջները, թախանձանքները, աղերսները ժողովրդին սրտէն բղխած, եւ ամուսնական բոյներէ արձակուած, Ձէր ճիւաղներ, հրէշներ՝ ի՞նչ անմեղ հոգիներ, կեանքեր կը խորտակեն։

Ժողովրդին բարիքը՝ կ'ստիպէ, կը պահանջէ ամէն անհրաժեշտ որ կրօնական հեղինակութիւն ունին մեզի համար, վերջ մը տալ այս դառն, ողբալի կացութեան որ բազմաթիւ ընտանիքներու կը վիճակի։

ՄԿՐՏԻՉ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

* * *

Մեր աշխատակիցը չափազանց լաւատես է ամուսնալուծման մասին եւ կը հաւատայ որ, երկու դժբաղդ ամուսիններ երբ իրարմէ բաժնուին, ալ կը վերջանայ չարիքը։ Կարելի է մինչեւ մեկ աստիճան այնպէս ըլլար, եթէ ընտանիքը միայնակ այլ եւ կինէ բաղկանար, հապա ի՞նչ ըսել այն անմեղ տղոց որք անծանօթ հոգեարին ու բարիին, իրենց ծնողքներու անհամաձայնութեան պիտի զոհուին։ Ի՞նչ պիտի ըլլան այդ թշուառները, որոնց պիտի պատկանին անոնք, իրենց հօրթէ մը։ Ո՞վ պիտի խնամէ զանոնք, ո՞վ պիտի գուրգուրայ անոնց վրայ որք հայե, ջուրէ հագուստ աւելի մայրական համբոյրի, դգուանքի կը կարօտին։

Ասոնք ծանր խնդիրներ են որ չեն կրնար լուծուիլ կարճ ժամանակի մէջ։ Այն երկիրներու մէջ ուր ամուսնալուծութիւնը յաճախագէպ է, հոն ալ ընտանեկան կեանքը վարդագոյն չէ կարծուածին չափ, թեթեւ կիներ կամ էրիկ մարդիկ ամենէն աննշան բանի համար բաժնում կը պահանջեն, որպէս թէ տղու խաղալիք ըլլար ընտանեկան կազմակերպութիւնը, մինչդեռ մենք անկէ ծանր խնդիրներ հաշտութեամբ կամ պարզ կռիւով մը կ'անցնինք որ բնականաբար հարիւր անգամ նախապատիւ է յաւիտենական բաժանումէ մը։

Միւս կողմէ, անբաժանելիութեան օրէնքն ալ պէտք չէ զէնք ըլլայ ամուսիններու ձեռք, ամէն զեղծում գործելու համար։ Հոգեւոր իշխանութիւնը խնդրոյն այս երկու կողմն ալ նկատողութեան առնելով է որ չի կընար բացարձակ ընթացք մը բռնել, ոչ ամուսնալուծութիւնը կ'ընդունի։ ո՛չ ալ կը մերժէ։ Իսկ որ ալ ըլլայ սակայն ամուսնալուծութիւնը ուշ կամ կանուխ պիտի մտնէ եկեղեցիէն ալ ներս, քանի որ կեանքի պայմանները անհրաժեշտ կը դարձնեն անոր գոյութիւնը։ մաղթենք որ գտնէ այն կարգի օրէնքներով հաստատուի ամուսնալուծութիւնը, որ փոխանակ ընտանիքները պառակտելու, պատճառ ըլլայ զանոնք աւելի եւս ամրապնդելու։

Մ. Խ.

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ

Կ—ավրիէն — Առաջնորդը։— Ամերիկեան շրջանակն։ — «Երեւոյթը ոսկը» — ասոսրներ։

Բաղաքիս նախորդ կառավարիչ Վահմ. Էմին պէյ անցած շաբթուն մեկնեցաւ ասկէ դէպի Դաղատիա, ուր պիտի ստանձնէ Կուսակալական Օգնականի պաշտօնը։ Նախորդ Օգնական Ղալիպ պէյ, որ դաւառիս կառավարիչ անուանուած է՝ կ'երեւի թէ քիչ մը ուշ պիտի կրնայ Եդեսիա հասնիլ, որովհետեւ Հալէպէն ժամանակի մը համար Իբրեւ Փոխ-կառավարիչ հոս եկած է Ճէլալ պէյ։ Փոխ-կառավարչին կորովն և ուղղամտութիւնը քիչ օրէն գնահատուեցան։

Առաջնորդ Տ. Անանիա վրդ.՝ ինչպէս նախորդ կառավարչին Էմին պէյի՝ նոյնպէս նորեկ Փոխ-կառավարչին վստահութեան արժանացած է։ Ճէլալ պէյի հրաւէրով՝ Առաջնորդը այս օրերս քանի մը յաջորդական այցելութիւններ տուաւ կառավարական պաշտօնատուները, աւր նորին Վսեմութեան հետ բանակցութիւններ կատարեց։

—Նախապէս ամերիկեան Միսիոնարութեան ծանօթ բժիշկ-վիրաբոյժ Տօքթ. Շէփերտ շաբթուս հոս հասաւ, երթալու համար Տիարպէքիրի կողմերը, ուր պիտի անցընէ ձմեռը։ Ի՛սուսի թէ Տօքթէր Շէփերտ իր նիւթական տնձկութիւնը դարմանելու համար՝ ինչպէս անցած տարի՝ այս անգամ ալ արտօնուած է Միսիոնական մարմնոյն կողմէ դուրսերը —ճարտար բժշկի կարօտ վայրերը գործելու։

Տօքթ. Շէփերտ Ամերիկեան Միսիոնարուհի Միս Դորինա Շաթերդի ընկերակցութեամբ անցեալ օր այցելից Առաջնորդ հօր։ Նորին Գերապատուութիւնը նոյն իրիկունը փոխադարձ այցելութեան գնաց Միսիոնարութեան կեդրոնը, ուր Պիտ Գ. Շաթերդի հրաւիրանաց վրայ Մանչ տղոց պատասարանն ալ երթալով օրհնեց։ Առաջնորդ հայրը թէեւ հրաւիրուեցաւ աղջկանց Որբանոցն ալ այցելելու, բայց նոյն իրիկունը կրօնական հանդէսի մը նախագահել պարտաւորուած ըլլալով ուրիշ առնի վերապահեց այդ այցելութիւնը՝ ու մեկնեցաւ։

* * *

Հայ. աշխարհի հինգշաբթի՝ յիշատակի օրն է մեր «ազգային» սուրբերու (Գուրիա, Մամուռնա, եւն.) որոնք ըստ հնաւանդ զրոյցի տեղւոյս հայ քրիստոնեաներուն՝ կ'անուանուին «Երեք աղբար»՝ ու իրենց յիշատակութեան օրն ալ՝ «Երեք աղբօր ոտն»։ Առաջնորդը՝ տարուէ տարի ուխտաւորական հոսանք մը կը մղուէր, ինչպէս նկարագրած ունինք, դէպի ուխտավայրը այդ հրաշահռչակ սուրբերուն։ Սակայն հեղհեղուկ ժողովուրդը սկսած է անտարբերութեամբ դիտել իր սրբավայրերն և ուխտատեղիները։

Թողունք որ գալ հինգշաբթի «Երեք աղբար» սուրբերը՝ խորհրդաւոր՝ սարի կուչին՝ պատկառարկու լռութեան մէջ, մինակուկ ոտնին իրենց օրը, կ'անցնինք յիշել թէ այդ ոտնը՝ սովորաբար մէկ որոշակէտը նկատուած է Ուրֆայի հայ արհեստաւորին՝ որ Կարեւորութեան կարգով առաջինն է քաղաքին մէջ։

Աշունի սկիզբէն՝ առտուրի ու արեւաստաւորի գործեր ոգեւորութիւն կը ստանան ու աշունի աւարտականն՝ նոյեմբերի կիսուն՝ այն է «Երեք—աղբօր» ոտնի միջոցին՝ կը սկսի այդ ոգեւորութեան համեմատական նուազումը։

Ո-ֆֆ, 10 Նոյ. 1901

Գ. Կ. Ո.

ԽՕՍՔ ՄԸ

Ատանայի աղնուական ընտանիքի մը զաւակ, Զաքարիա էֆ. Պղտիկեան, այս օրերս քաղաքս դարձաւ Եւրոպայէն, «Լիսանսիէ ան Տրուա»ի վկայականը ի ձեռին։ — Ահա զարգացեալ և լուսամիտ երիտասարդ մը, զոր իբրեւ հետեւելի օրինակ մը կը ներկայացունեմ շատ մը ունեւոր և նիւթակամապէս կարող հայրերու, որոնք իրենց հայրական նուիրական պարտականութեանց մէջ կը թերանան։ զըրկելով իրենց զաւակները դիտութեան կոթէն ու Ընդրէն։ —

Դիտութիւնը և մտաւորական զարգացումը, զոր իբրեւ ամենակարեւոր միջոց կը նկատեմ մարդանման ապրելու համար կեանքի ասպարէզին վրայ, ո՛րչափ պէտք է այդ օրինակ հարուստ ընտանեաց զաւակներուն համար, որոնք այդ գիտութեան և իմացական ու մտաւորական զարգացման շնորհիւ իրենց կենցաղավարութեանց մէջ մեծապէս պիտի տարբերին տգէտ և արժանապատուութեան զգացումէն զուրկ եղողներէն, և այսպէսով օգտակարապէս պիտի գործածեն իրենց հայրերուն հարստութիւնները։

Դատարակութիւնը լոկ հարստանալու և անոր միջոցաւ ստակ դիզելու համար չէ՛, այլ բարձրացնելու համար մարդս իր նախնական բնազդային ստոր վիճակէն դէպ ի Տէրը ու դիրքը, ուր նա կրնայ իրազեկ ըլլալ իր ստեղծուելուն և ապրելուն պատճառներուն և նպատակին։

Կը սիրեմ յուսալ որ մօտաւոր ապագայի մէջ, հոս ալ, հեւաւորներ չի պիտի պակսին Զաքարիա էֆ.ին ինքնին հետեւելի օրինակին։

Ատանա Յ. Ս. Ս.

ՆԱԶԻԿԸ

(ՆՈՐԱԳԻԵՊ)

Ա.

Երկու տարի առաջ ծառէ մը վար իյնալով իր ուժեղ անդամները ջախջախած էր։ Ասկէ իվեր, կարմիր շրջաղգեստի մը մէջ պլորուած, ողու մը խեղճութեամբը, տժգոյն, անգործ, փռուած էր պղտիկ դարգիճի մը վրայ, ճաշի կամ խօսակցի մը պատսպի անհանգստութեամբը միշտ։ Ամառները պարտէզին մէջ, աւազանին քովիկը կը տանէին իր անկողինը, ուրկէ ներշնչելի մը պէս կը դիտէր սոսիները, ծաղիկները, մանկ կ'ընէր վարդի բզեզներուն ու ճպուռներուն ճռոցին, և բաներ մը կը մրմռար իր քզգզոց շրթունքներով։ Երբեմն ժորին հետ կը խաղար, իր սիրական շան հետ, որուն այնքան հոգ ու խնամք տարած էր։ Իր քոյրերուն և եղբայրներուն հետ չատ փափկօրէն կը վարուէր։ չատ քի՛չ կը խնդար սակայն, իր թշուառութիւնը, —մեզի համար իր տգեղութիւնը— խորապէս ըմբռնած ըլլալով։

Մայրը գաղտնի կուլար երբեմն ծառերու ետեւէն կամ կիսաբաց պատուհանի մը չինած ծերպէն դիտելով իր անդամալոյծ աղջիկը, իր նազիկը, ինչպէս կը կոչէր զայն։ Հայրը ստոյգ էր. եկեղեցիին մէ՛ջ միայն կը մտածէր իր հիւանդին վրայ. ու ա՛ն ալ՝ քիչ անգամ։

Ձմեռը, թեւերը ծալած, իր պատուհանին ետեւէն կը դիտէր վայրի ագռաւները, որոնք կողերուն վրայի ձիւնը կը թօթուէին և պղտիկ ագաքները, որոնք ձիւնագնդակ կը խաղային, ուրախ, երջանիկ. և չա՛տ կը ցաւէր, կը հայհոյէր ալ։

Օր մը անոր պատուհանին տակ քարեր շեղջելով, վրան ելանք ու ապակիին պոնդ մը տուինք. ձայն չառինք։ Բնացած ըլլալու է, խորհեցանք։ Յետոյ հա՛տ մըն ալ, ձայն չկար։ Եւ պատրաստուեցանք երրորդելու, երբ ծակտկէն վարագոյրին մէկ կողմէն դիւային գանկ մը ասուանք։ Խռուային մազած մազերը իր ապիկուած պուպրիկի դէմքին երկու կէսերը գոցած էին. խոշոր արիւնոտ աչքեր, գառագեղի մը մէջ բանտուած թռչունի մը ահռելիութեամբը. ու աղքատի ձեռք մըն ալ որ աչքերուն կը տարուէր։ Վախցանք ու կծկուինք դրինք։ Ան վարկենէն կը վանայինք անոր անունը տալէ, բաւական տեսն ա՛լ չխաղցանք անոնց ատն առնիւ։ Բայց իր կեանքը օրը օրէն կը պատմուէր մեզի. մամիկները տունէ տուն կը պտցուտնէին անոր օրուան կեանքը, միշտ չափազանցուած քիչ մը, և մեզի հասակակից անդամալոյծին վրայ մեղքնալ կը սովրեցնէին յաճախ, մանաւանդ տօնի իրիկունները։

Բ.

Արակայէն երկու օր առաջ վերադարձած էր

Մօրեղբայրը տարած էր զինքը այդ ուխտատեղին. կաղնեվայտէ պղտիկ օֆէլիական դագաղի նմանող գահաւորակով մը։

Կը տատապի եղեր աղջիկը. խաղէ վերադարձած ատենիս, ալ՝ հիմա անոր վրայ կը մտածէինք։

— Թշնամիս տատնկ քոյր չկայ։

— Ի՞նչ գէշ բան է, գիտե՞ս։

— Ես ալ անոր նման անդամալոյծ քոյր մը ունիմ եղեր, ինչ տարբ տարի մեռ, որ յանկարծամահ եղած է։

— Մարիցէն չէ՞։ Այսոր պատմութիւնը անցեալ օր պատմեց ինձի դայեկ մաման։

Ճամբան չատ չէ նեղուած. միշտ երգած է եղեր իր չինած անկապ ու միամիտ երգերը, ու բնա՛ւ իր մօրեղբօր դժկամակութիւն չէ՛ ցուցուցած գահաւորակը տանող ձիուն անվերջանալի տատանումներուն համար։ Արական չատ գեղեցիկ գտած է. մանաւանդ միշտ կը կրկնէ, կրսէին, մածունը ղղոր այդ տեղի քիւրտ դեղացիները բերած են եղեր իրեն։

Այդ ուխտատեղին երիտասարդն երբ կինք մը ունի, բուրդի և բամբակի նրմանող ամպի դեղերով շրջածիրուած, ու առուն, արշալոյսը, իր ոսկի նիւար մատուրներով կուգայ զանոնք ծուռտել արծաթէ գդմեղով մը՝ անրջային երկար ու տարտամ գորշութեանց մթորշութիւններուն մէջէն։ Եղեր մը ոսկի զանակներով բանուած, ու կապոյտ, նրբին շղարշի մը թրթռուն արծաթէ առէջներով թեղանիներով գործուած աղուոր գիշեր մը։ Դիտած էր այս ամէնը, ու խորհած ալ թերեւս տունդ ամէնուն վրայ։

Հաւատքով ուխտի գացեր էր, անպատճառ «Արակայի պապան» պիտի բժշկէր զինքը։ Ու խաչ կը հանէր անդադրում, միշտ ճերմակ ակռաներուն տակ օրհնանք մը ծամծմելով, ինչպէս խոշոր՝ ձգեզ տունը մնացած հաստուկ աղջիկները՝ պատառ մը ձութ։

Գ.

— Մամա՛, մա՛։

Մայրը վերի յարկին մէջ բուրդ կը եղնէր, երբ իր նազիկին ձայնը լսեց։

— Ի՞նչ կայ, հիմա՛ քովէն եկայ։

— Մա՛... մա՛...

Բառասունի մօտ կնկան մը լղար ձայնին կը նմանէր տարեկան այդ աղջկան ձայնը, ջղուտ պռաչտուռ մը, անէծքի, հայհոյանքի յանգող։

— Ամա՞ն...

Տիկ. Սմբատեան սարսուռ։ Վար վազեց։

Նազիկը քարին վրայ փռուած էր, դարդիճէն բաւական հեռու։ Սոսկալի բաներ կը զրուցէր։ Մաման մօտեցաւ։ աղջիկը կուլար։ Եւ մէջքէն ամրապէս գրկելով իր կարծր անկողինը տարաւ։ բան մը դեռ չէր հասկցած. աղջիկը խելայեղ վիճակի մը մատնուած էր։

Դրացիները կանչեց։ Ամէնքն ալ կը դողդղային. մենք ալ դպրոցէն դեռ նոր կը դառնայինք, իրարանցումը տեսնելով, տունին մօտեցանք։

Անհելի գլուխը կը տատանէր օդին մէջ, ու արեւը կիսովին կը ծածկէր անոր բաղուկը երբ վեր առաւ ու ծամերը ետին ձգեց։ Մայրն ալ թաշկինակը առած՝ անոր քրտինքը կը սրբէր։

Բառորդ մը տեւեց այսպէս։

Յետոյ երբ խելաթերուեցաւ, ձայնով մը, որ տղի ձայնի կը նմանի աւելի քան դեռատասակ աղջկան մը, քանի մը խօսք թոթովեցաւ։

— Սա պատը ճեղքեցաւ... ձիաւոր մը եկաւ դուրս... վրան վազեց... ու... ու...

Կեցաւ. քիչ մը. իր ցուցուցած կողմը լա՛ւ մը դննեց, յետոյ մօրը ձեռքը բռնելով.

— Ու թեւէս քաշեց. պօռացի. և երբ ոտքիդ... աղմուկը լսեց... փախա՛ւ...

Սարսուռ մը պտրտեցաւ մեր էրսը, ու դանկըտելով գամուեցաւ մեր սրտին վրայ։

Մամիկներէն ոմանք պատին մոտեցան տեսնելու համար թէ իրօք ճեղք մը կա՞ր։

Եւ կին մը, որուն գրպանէն միշտ անպակաս էր մոմը, հանեց ու լուցկիով մը զայն վառուէլ ետքը, պատին վրայ փակցուց։ Արիւը, —ամրան ջերմին բայց թեթեւ արիւ մը, — մինչեւ հոն գացած էր, ու կը կարմրցնէր մոմին լացած արցունքները, բարակ ու աղօտ փոշի մըն ալ ի՛նք մաղելով պատին վրայ։ Մամիկը պատին կըբռնած՝ աղօթք մը ըրաւ։ Ապուշ ապուշ կը նայէինք, բան մը չէինք հասկընար։

Ու միամտօրէն գացինք պատմել մեր եղբայրներուն այս դէպքը, որուն գաղտնիքին այսօր իսկ դեռ չեմ թափանցած։

Եւ անկէ ճիշտ կոտոռուն օր ետքը, դպրոց գացած ատեննիս, տղայ մը կ'ըսէր ականջս ի վար։

—Մրճո՛, Նազիկը մեռաւ այս գիշեր, լսեցէ՞ր։

Բէրա ՄԻՀՐ

Մ. ՌՈՒԶՎԷԼԹԻՆ ՊԷԵԱՆՆԱՄԷՍԻ

Էվվէլքի ազգամ Վաշինկթօնան չէքիլէն պիր թէլէկրաֆնամէ ճէմահիրը Միւթէֆիգիա գօնկրէսինին աչքլարդընը, վէ Բէյիս Մ. Ռուզվէլթին իշպու գօնկրէսէ խթթապէն եաղմըշ օլտուղը պէճանամէնին, նէտէն իստարբէթ պուլունտուղունը խապէր վերուեօր իսի։

՝Վագրա, միշարիւէյ բէյիսին նէ կիսպի մէլէք թագիպ իտէճէի էվվէլճէ տէ պիր տէրէճէ անլաշըլմըշ իսի իսէ տէ, շիւպէտ եօք տրը քի մէղքիւր պէճանամէնին մուհթէվլեանթը, Վաշինկթօն հիւքիւմէթինին խաթթը հաքէքէթինի գաթի սուրէթտէ պիլտիրի եօր։ Ուժմամի պիր մոհաքէմէ իլէ, տիւէ պիլիրիզ քի, Մ. Մաք Քինլէյին շանսը վէճաթ իթմիշ ինէ տէ, բուէր էլան Միւթէֆիպը Ամերիգաեր խարբ իթմէքտի տիր։ Բէյիսին տէ-իշմիշ օլտուղունը պիրմէէնլէրց զանն իսէճէքլեր իսի քի, պէճանամէտ պուլունան սէնգլէր Մաք-Քինլէյ թարաֆընտան իյրատ օլունմուշ տրը։ Հէր նէ իսէ, ճէմահիրը Միւթէֆիգանը պէյնէլտիվէլ մէսէլէլերէ հաղ օլաուղը մէվգի վէ էհէմմիյէթ, վէ Ամերիգա թիճարէթինին Էվրօքա թիճարէթի իւղերինտէքի թէէսիրի հագիզաթէն ֆէվգէլատէ օլտուղունան, Մ. Ռուզվէլթին պէճանամէսինտէ սէրա իթթիսի ֆիքրլերի պիրէր պիրէր թէարիզ իթմէք ֆահրէտէն խալի տէյիլ տիր։

Միշարիւէյ բէյս, էվվէլա Ամերիգա թիճարէթինին հիմաեէ իսիրմէք լիազումընտան պահս իսէեօր։ Շու հալտէ Տինկլէյ թարիֆէլէրինէ հիշ պիր վէճճ իլէ խալէլ կէմմէճէք տէմէք տիր։ Անճագ Մ. Ռուզվէլթ, պէճանամէսինին սօնլարընտա, Ադայը Շարգտէ ալէք ֆոբ... մէսէլէքինի թավսիեէ տիր եօր քի, պու թավսիեէլերի տիզգաթճա օգուեանլար, Վաշինկթօն հիւքիւմէթինին քէնտի մէմէլէքէթի իշուն հիմաեէ ուսուլը թէնսիպ իթտիյի հալտէ, էճնէպի պիր մէմէլէքէթ իշուն տէ սիրպէսթ միւպատէլէ ուսուլը թէրճին իթտիյինտէն թէճճիւպ իսէճէքլեր տիր։ Տէմէք օլուեօր քի, իգթիսատ նօգթաինաղարընտան, միւշարիւէյ բէյսին գաթի պիր ֆիքրի եօք տրը։ Շու հալ, Ամերիգալլարը իշուն բէք խայրլը օլմազ սա կէրէք տիր, զիրա հէր միւնասիպէթլէ պէճան իթտիյիմիզ կիսի, թիճարէթ վէ սանաաթն միւթէմատիեէն թէրագգիսի, Ամերիգա կիսի թօփրաղը զէնկին վէ էհալիսի մէսէնի պիր մէմէլէքէթ իշուն անճագ սէրպէսթ միւպատէլէ ուսուլը գապուլ իթմէքլէ հաբալ օլուր։ Ղունէն թէէրիւպէսի բէք չօղ կէրլէրտէ կէօրիւնմիշ տիր, պա խուսուս Ինկիլթէրա վէ Ֆրանսատա։ Ինկիլթէրանդն պու ուսուլը թագիպ իթտիյի հալտէ, պու կիւն պիլմիշէ մէմալիքին թիճարէթ վէ սանաի նօգթաի նաղարընտան պիրինէիսի պուլունտուղու, էսասէն պու իտտաքմըզդա գուվվէթ վէրճէճէք էն պիրինճի տէլիլ իսէ տէ, տիկէր թարաֆտան, Ֆրանսէնի՝ Մ. Մէլինին իդթիսատ բօլիթիգասընը թագիպ իթտիյինտէն տօլաեը, թիճարէթտէ կէրի գալտրը աչիքտար օլմասը, ֆիքրիմիզին տօղրու օլտուղունը իսպաթա քեաֆի տիր։

Վաշինկթօն հիւքիւմէթի՝ Տինկլէյ մէսէլէքինտէն չաշըրմասրը հալտէ, պիլճիւմէ էվլրօքա մէմալիքինի վէ պահուսուսմանեաեը վէնուսիաեը կիւճէն տիրէճէք տիր։ Պունդն նէթիճէսի չու օլաճագ քի, էվլրօքա հիւքիւմէթլերի տէ Ամերիգատան կէլէն մալլարա գարշը աղըր կէօմրիւքլեր գօնամագ, թա քի Ամերիգա թիճիրլերի մահտուլաթընը էվլրօքա բիւցասընտա սաթմաղա կիւճլիք հեսա իթտունլեր։ Շիւպհէ նօգ տրը քի, պու հալտէ, Ամերիգալլարընն էն պէօյիւք թիճարէթինի թէչքիլ իսէն հուպուպաթ թիճարէթի զարարտիտէ օլաճագ, վէ Ամերիգա էհալիսի տօլաեը իլէ միւզահէդա չէքճէք տիր։ Միւլաա Մ. Ռուզվէլթ, պէօյիւք թիճիրէլերին՝ պէօյիւք սէրմահէսարլարին մէնֆաաթլարընը կէօզէթմէի՝ ֆագիր օլանլարին իսթիդպալընը թէէմինտէն թէրճիհ իսէեօր։ Սէրմահէսերլէր տէ, ֆքրասթան իսթիհսատ իտերէք՝ պէօյիւք պէօյիւք մէպլաղլար գազանմաղը տիւշինիրլեր, պու գազանճ մուվագգաթ օլսա պիլէ...։

Բէյիսին պու թէնավվուրաթը օգտատար աչքիւար տրը քի, անճագ պու խուսուստա չիւպհէլի օլանլար իշուն, պէճանամէտ թրիսթէր հագգընտա սարֆ օլունան սէօզլէրի նաղարը տիգգաթա ալմագ ճաղ տիր։ Մ. Ռուզվէլթ՝ գօնկրէսին իսթիմարնան եվվէլ միւքերրէրին՝ թրիսթէր ալէյհինտէ պուլունտուղունու իլան իթմէքլէ պէրպաէր, չիմահ ֆիքրինի՝ էյիշտիրմիշտիր։ Պատէմա թրիսթէրին թէչէքքիլինէ հիշ պիր վէճճ իլէ գարշը կէլինմէեէճէք տիր, զիրա պունլար թէչլիքէլի տէյիլ տրլար... անճագ սուի իսթիմալաթա մէյանա վէրմէք իշուն, հիւքիւմէթին թէֆթիշինէ թապի թուսուլաճագ տրը։

Պիրինճի տէֆա անլաշըլմասեօր քի, նէտէն թրիսթէր թէչլիքէլի օլմասեօր։ Թրիսթ սէնտիգա տէմէք տիր, սէնտիգա իսէ՝ ֆէվգէլատ պիր սերմահէ հուսուլա կէթիրէրէք արզու իսիլէն մալը սաթըն ալուա՝ եախուտ թէտարիք իտուպ, սօնրա սաթմագ մագասը օլան պիր չիրքէք։ Իգթիսատ ֆէնոնին (էքօնոմի Բօլիթիք) հիշ պիր վէճճ իլէ աշինա օլմահնալար պիլէ, բէք գօլայըգա անլարլար քի, գօճա պիր մէմէլէքէթին ճնսա ճնսա մահսուլլարընդն բիւեացասընը էլտէ իսէ պիլէն պու կիպի չիրքէքլեր՝ էսնաֆ թագրմընդն մահվ օլմասընա սէպէպ օլուրլար։

Լսնաֆ իսէ, էսասէն ֆագիր օլանլար. եահի էհալինին էն չօղը տէմէք տիր։ Մ. Մաք Քինլէյին խալէֆի, էսասէն Թրիսթէրէք միւսատ իթտիրատէն սօնրա, կէօեա անլարընդն սուհր ահվալընա պիր սէտ չէքմէք իւզրէ, պիր թէֆթիշ հէյեթի թէչքիլ իթմէք նիհէթինտէ օլտուղունդ պիլտիրիեօր։ Ամերիգալլարճա պու կիպի հէյեթլերին նէ տէմէք օլաուղու մէյանատա տրը։ Գարիինը քէրամմըմզ՝ Նիւ-Եօրք պէլէտիհէսինին հիյլեքարլըգլարընը ունութմամըշլար տրը։ Հէր նալտէ թրիսթ ազալարը պու կիպի միֆթէթիշլերի մէմնուն իսէճէք չարէտինի պուլաճագլար տրը...։ Մ. Ռուզվէլթ՝ էճնէպիլէրին Ամերիգաեա հիմրէթ էճմէսինի բէք արզու իթմէհօր, պու խուսուստա տա պագը թէապիրլեր իթթիխաղ իթմէք ֆիքրինտէ պուլունընհօր։

Անճագ, միշարիւէյ չուհու խաթըրլամալը տրը քի, պու ալիւն ճէմահիրը Միւթէֆիգիա տէնիլէն ակվէյհի, Էվլրօքատան Ամէրիգաեա հիմրէթ իտէնլեր թարաֆընտան մէյտանա կէթիրիլմիշ տիր...։ Հագիգաթէն, Վաշինկթօնլարդն ախլագը չօղտան ունութրլմշ տրը։ Պու կիպի գարարլար, ինսանլիէթ նօգթանաղարընտան չիրքին օլմագլա պէրապէր, Ամերիգա զէնկինլէրինին մէնֆաաթլարընը թէէմին իթմէքտէն պաշգա պիր չէեէ կարարազլար։

Պէճանամէնին գալան գրսմը, Մօնրօեէ դահտէսինին թէմամէն թաթպիգ իսիլմէսի իշուն, եէնի եէնի ասնանմալար իսմասը լիազումընտան պահս իսիեօր։ Պու ֆիքրէ խրատմէ իթմէք իւզրէ, Մ. Ռուզվէլթ թիճարէթ կէմլէրինին չօղաաղլմասընը արզու իսէեօր, զիրա պունլար ասքէր՝ երդագ վէ մահիմաթ նաղլեեաթընտա ֆէվգէլատ խրատմէթ իսէրլեր։ Մամաֆիհ, հէյ Մ. Ռուզվէլթ կէօրէ, ճէմահիրը Միւթէֆիգա հիւքիւմէթի տաիմա սուլհ թարաֆտարը տրը, Էվլրօքալլարդն հուգուգունա գարշը կէլմէք իսթէմէդ... անճագ Էվլրօքալլարդն Ամերիգատա մէնֆաաթլարը պուլունմամալը, զիրա, մահէթէսիճի Մօնրօեէ գահտէսի... պու հագգը ֆանրմահօր...։ Պէրէքէթ վէրսուն քի, հիշ պիր Էվլրօքալը Ամերիգալլարդն պու սէօզլէրինէն պահանմահօր, վէ Էվլրօքա հիւքիւմէթլերի տէ հաղբլրլեգատա Ամերիգատան կէրի գալմահօրլար։

Ա. Տ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ

ԽԱՐԻՃԻՅԵԼԷ

ՖՐԱՆՍԱ. Վէ ՐՈՒՍԻԱ. ԻԹԹԻՖԱՔԸՆԱ. — Ֆրանսա վէ Ռուսիա իթթիֆաքընտա, Ֆրանսանդն մալիէ ուժուրընդ թայի նաղարընտան կէօսթէրտիյի գօլայլըգլարա մուգապիլ, Ռուսիանդն տա առքէրի նօգթաի նաղարընտան պաղը թէապիրլեր, իթթիսաղ իթմէնէ բաձի օլմուշ օլտուղունու «Սթանտար» կաղէթասընդն Պէրլին մուխապիրի խապէր վէրիեօր։

Պու ճիւմէնէն օլմագ իւզրէ, Պուլօկոեա-Սիէռլիէ հօլընտա պիր տէմիր եօլ խաթթը ինչասը ախիրէն գարարլաշրրլմշը, վէ պու խաթթըն թէտարիւֆ իսէճէք խուսուսի արազինին իսթիմլաք մուամէլաթընդն հէման ֆմրասը իմբերաթօր հաղբէթլերի թարաֆընտան էմը օլունմուշ տրը։ Եէնի խաթ թիճարէթ վէ զբրասթա հիշ պիր խրատմէթի օլմահաճաղընա նաղարէն, սըրֆ ասքերի նօգթաի նաղարընտան հաղ օլտուղու էհէմմիյէթէ մէպնի ինշահատիրիլմէքտէ տիր։

Մէղքիւր խաթթըն Բէթէրսպուրկկա Վարշօվա արասընտա նաղլիեաթ նօգթաի նաղարընտան կէօրիլէճէք ֆահատէլէրինէ նաղարէն, ասքերի էհէմմիյէթի քէնտինտէ անլաշըլմագտը տրը։

«Սթանտարտ»ըն պէճանընա կէօրէ, պու խաթթըն ինչասընա մուգապիլ, Ֆրանսա հիւքիւմէթի տէ՝ Ռուսիանդն ադա էյլեէեէճէյի եէնի պիր խաթիգրազ իշուն, Ֆրանսըզ պանգալարընդն բիւազսընը էյտէ իսէճէք իմիշ։

ԱԼՄԱՆԵԱՏ. ԹԻՃԱՐԻ ՊՈՒՀՐԱՆԸ. — Պէրլինտէն «Նիւ-Եօրք Հէրալտ» կազէթասընա կ։ զբլեեօր։ Պունտան թամ պիր պուլուգ սէնէ էվվէլ, Պէրլինտէ վէ պիճիւն Ալմանեատա, սանի վէ թիճարէթ զիեատէսի իլէ թէրագգի իթմիշ պուլունտուղու հալտէ, պու կիսն՝ ճանի 18 այ սօնրա, պէօյիւք պիր պուհրանա տուչար օլմուշ տրը։

18 այ էվվէլ Պէրլին պօրսասը մուամէլաթընտա ֆէվգէլատէ, վէ էսկիսինտէն բէք զիեատէ ֆազլա պիր ֆանիլեթ գօրիւնմէքտի օլուպ, խալգ՝ ատէթա պիր պիրէրի իլէ զավղա իտէրճէսինէ էհամ սաթուն ալմագտա իսի։ Պանքէրլեր, էմլաք վէ ազար սահիպի օլանագ գատար զէնկին օլմուշլար, մուամէլաթլարընը պէօյիւթմիշլեր, վէ պօրսա տէլալարը տա պու միւատատէն ճիտատէն իսթիֆատ իթմիշլեր տիր։ Հէր շէյտէ թէրագգի էսբլ օլմուշ, հէր շեյ բարլամըշ իսի։

Պու կիւն հէր շեյ տէյիմիշ տիր։ Պանքէրլեր հիշ իշ կէօրմէեէրէք, էլէրինտէ գալմըշ օլան էհամը հէման էյտէն չըգարմագ իսթէօրլար։ Պէրլին չէհրի՝ պուլունան պիր գաչ այ էվվէլ թիճարէթ վէ սանատ քէմալ տէրէճէսինէ վարմըշ իսի։ Պու կիւն եիսէ մալիէ անվալը սարսըմըշ տրը։ Անճպա պու պուհրան նէտէ՞ն իլէրու կէմիշ տիր։ Պու սիվալա ճէվապ օլարագ սանի գուվվէթլեր տէնիլիեօր։ Հէր հալ վէ քեարտա կէօրիւնէն էլէքթրիկգէն թէէսիրի չօգ տրը։ Պունտան օն իքի այ էվվէլինէ կէլինճէեէ գատար, ալէկսուսուս Պէրլինտէ, վէ ալէյումամ Ամանեատա՝ էլէքթրէգ, հիշ պիր մէմէլէքէթէ էմնալը կէօրիւլմէեէճէք սէրէճէսէ էհէմմիյէթ վէրիլմէմիշ տիր։ Ֆիւլեեէթի խալգ՝ էլէրինտէքի սարի էսհամը սաթուպ, պունլարդն բարասընը էլէքթրիք էհամընա եաթբրլմշը տրը։ Պունճա թալիպ գարշը, էլէքթրիք էհամը թէտավվուրդն ֆէվգընտա ֆահրի ֆիեաթա չըգմշը, էլէքթրիք գումրանեալարը հէր եէրտէ թէրագգի իթմիշ, վէ հէր եէրտէ էլէքթրիք ամէլէսի իշ պուլմուշլար տրը։ Պու գումրանեալար արասընտա, պիրի պիրինի կէշմէք իւզրէ չիտատէլի պիր բէգապէթ պաշ կէսթէրմիշ օլտուղունան, քիւլիեէթլի մըգտար էլէքթրիք մաքինալարը սիքարիշ օլունմուշ, վէ պու մաքինալարդն հէման թէսլիմի իշուն իքի գաթ ֆիեաթ թէլէֆ իսիլմիշ տիր։

Շու հալտէ, տէմիր վէ քէօմիւրին ֆիեաթը տախի պէօյիւմիշ, վէ տէմիր ֆապրիգալարը վէ քէօմիւր մատէնլէրի՝ զէնկինլէր իւզրինէ եըղըլմըշ տրը։

Զէլիք՝ ռայ՝ թրավէրս՝ տէմիր թէլ վէ պաղըր՝ գալայ՝ խամ զամմ՝ բամուդ, վէլէսբլ էլէքթրիք մաքինալարընա ախտ չէյլերին ֆիեաթը տախի իւքսէլմիշ տիր։ Ֆագաթ պու ախրլիւ թէչէպպիւատթ չօգ սիւրմէէն էյի նէթիճէ վերմէտիյինտէն, պունլարա թապի օլան թիճարէթ վէ սանատ չիւպէլերինէ տախի սէքթէ կէլմիշ տիր։ Պու խուսուսի սէպէպլէրտէն մասատա, ուժմամի պիր սէպէպ վարտը քի օ տա Ալմանիանդն սանատատ սէրի սուրէթտէ թէրէգգի իթմէսի տիր։

ԻԹԱԼԵԱ. ՄԱԼԻԵԷՍԻ. — Իթալիա մալիէ նաղլրը Մ. տի Պրօկլիօ, կէչչէն ճումա էրթէսի կիւնի, մալիէ ավալընա տարի իթալեա մէպուսան մէճլիսինէ ամիտէքի պէեանամտա պուլունմուշ տրը։

1900-1901 պիւճէսինտէ թէտավվուր օլունան 7 միլիոն գատար ամրգ եէրինէ 41 միլիոն ֆազլա վարիտաթ հասբլ օլմուշ տրը քի, իշպու մէպլաղ, շըմնտրֆէրլէր իշուն թախսիս իտիլէն 18 միլիոն, տէմպլէրին էօտենմէսի իշուն վէրիլէն 8 միլիոն՝ վէ Զին սէֆէրինէն տօլաեը միւսաատէ իտիլէն 13 միլիոն գատար մէպլաղլար սարֆ իտիլտիքտէն սօնրա մէյտանա կէլմիշ տիր։ Իշպու 41 միլիոն, կէրէք մէսարիֆին հագիզի պիր թէսարիֆ իճրա իտիլմէսինտէն, կէրէք պու սէնէքի հասբլաթը կէչէն սէնէնէ նիսպէթէն չօգ օլմասընտան իլէրի կէլմիշ տիր։ Թէսարրիֆ սանէսի իլէ 8 միլիոն գատար ֆազլա հասբլաթ զուհուր իտիտի հալտէ, միւթէպազբսը ֆապրիգա վերկիլէրինտէն, կէօմրիւկ՝ թուզ վէ թիւթիւն բուսումընտան, բօսթա վէ թէլէկրաֆ վարիտաթընտան, վէ սերվիսը մանգուլէչէն հասբլ օլմուշ տրը։

1601-1902 պիւճէսի իշուն, շըմնտրֆէրլէր ինչասընտա սարֆ իտիլէճէք 17 միլիոնը իլէ, տէմիրն ամբարիսի իշուն վէրիլէճէք 15 միլիոնը նաղարը տիգգաթա ալարագ. 13 միլիոն ֆազլա հասբլաթ պէքլէնմէքտէ տիր։ Շու հալտէ 1900-1901 պիւճէսի իլէ մէղքիւր պիւճէ արասընտաքի ֆարգ, կէլէճէք սէնէտէ իտիլէճէք մասրաքին չօղալմասը իլէ, պուղտայ վէրկիսինին անճագ 28 միլիոնա պալիղ օլաճագընտան զուհուր իտէճէք տիր։

1902-1903 պիւճէսի իսէ 14 միլիոն գատար ֆազլա հասբլաթ վէրէճէք տիր։

Իթալիա խազինէսի էյի պիր հալտէ պուլընընհօր, 80 միլիոն գատար մատէնի սէրվէթի մէվճուտ օլուպ, պունդն 46 միլիոնը ալթուն, վէ գալանը կիսիւշտէն իպարէթ տիր։ Էնէպի մէմլէքէթլէրտէ Իթալիա գէնսլիսիսի կէչէն իեեէ 94,20 օլտուղը հալտէ, չիմահ 100է պալիղ օլմուշ տրը։

ՐՈՒՍԻԱ. Վէ ՐՈՒՄԱՆԻԱ.—Պուքրէշտէն եաղբլրընընը կէօրէ, պիր գաչ կիւնդէն պէրի գրալ սէրաեընտա զարիպ պիր հավատս չահ օլմուշ տրը։ Զար վէ Զարիճա հազրէթլերի, Ռումանիա գրալ վէ գրալիչա հազրէթլերինի Բէթէրսպուրկը զիեարէթ տավէթ իթմիշլեր իմիշ։ Պու հավատս հէր քէսօճէ զարիպ կէօրիւլմիշ տիր։ Ֆիլիպագի Ռումանիանդն խարճի բօլիթիգասընա պիզզաթ գումանատա իսէն Գրալ հազրէթլերի, տահմա վէ պահուսուս պուսօն զէմանլարտա իթթիֆագը միսէլէնին էն սամիմի թարաֆտարը կէօրիւնմիշ օլուպ, Ռումանիա տիբլօմաթլաբընտան հիշ պիրի միւշարիւէյին իշպու բօլիթիգասընա գարշը կէլմէմշ տրը։

ԱՐՄԱՆԹԻՆ ՃՈՒՄՀՈՒՐՀԻԵԼԹԻ. —Պիէնօս-Այրէստէն «Բրէնսա» կազէթասընա չէքիլէն պիր թէլէկրաֆնամէ, Արմանթին վէ Շիլի հիւքիւմէթլերինին միւնասպաթը, հուսուտա մէսէլէսինտէն տօլաեը, եէնտէն կէրկինլէշմիշ տիր։

ՁԻՆԱԵԷԹ. Վէ ՁԻՆՀԱ. — «Թայմզ» կազէթասընդն պէճանընա կէօրէ, Զին հիւքիւմէթի, ճաքոնիանդն թէշվիգի իլէ Մանչուրիսթան հագգընասաքի միւզաքերթը զաթ իթմիշ տիր։

Բէքինտէ, իմբերաթօր խանէսանը գապուլ իթմէք իւզրէ ֆէվգէլատէ հազբլրեգլար կէօրիւլմէքտի տիր, մապէպլէր հեյքէլեեր թէքբար թամիր իտիլմէքտէ վէ պօեանմագտա տրը։ Անճագ, բրէնս Զինկին սէֆիրլերէ իիմիշ օլտուղու իշարա կէօրէ, իմբերաթօրիչա հօլտա եօրուլմուշ օլտուղունտան, չիմահլիգ Բէքինէ կէմմէեէճէք տիր։

«Սթանտար» կաղէթասընդն Բէքին մուխապէրինին իճատէսինէ կէօրէ, իմբերաթօրիչա, բրէնս Թուանդն օղլունու՝ վէլի ահալրգտան ազ իթմիշ տիր։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ ՄՈՒՀԱՐԷՊԷՍԻ. — «Թայմզ» կազէթասընդն Բրիթորիա մուխապէրի, Դաբ միւթէմիլքէսինին ասքերի ավվալը հագգընտա ամիտէքի իշարատտա պուլընբլար։ Իշպու գրթատա 1500 քիլիտէն իպարէթ 13 գօմանտա պուլունուպ, պունլարա պիր չօք եէրլի ասիլէր իշթիրաք իթմէքտէ տիր։

Պու գօմանտալար պէրվէճճի ամիր թագսիմ օլունուրլար, 7 ֆալվիեեա սանճաղընտա, 2 Սութէրլանտ գրթասընդն ճէնուպ ճիէթլերինտէ, 3 գօմանտո Բիքէթպուրկ գրթասընդն չիմալը չարգիսինտէ, վէ պիր գումանտո տա Ֆլանվիլեեամ սանճաղընտա։ Ճէնէրալ Ֆրէնչին գումանտասը ալթընտա պուլունան 8 ինկիլիզ ֆըրգասը, Ոօխլէրին ճէնուպ վէ չարգ գօլլարը իւզրինէ հիւճուշ իտիեօրլար իսէ տէ, պունլար տահիա չիմալա ասողու էճքիտիքլերինտէն, օ ճիվարտա տախի պիր պէօգհավս խաթթը ինչա իթմէք լազմ կէլէճէք տիր։

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Հիւանի խրատմէթինէ մէպնի Գուսասը Շէրիֆ սանճաղը թարիրաթ միւտիրի իզզ. Մահմուտ պէյ, թէրճիէն սահնէ սընրքը Միւթէմանիկի թէվճիհ պույրուլմուշ տրը։

—=—

ՆԸՇԱՆ

Բատոս Սբանիա վէ Պէլճիգա գօնսօլոս վէքիլինին հէմշիրէսի մատամ Ատէլէ, իշխունճու բրեթպէտէն Շէֆագաթ նիշանը Հիւմաեունը իհսան պույրուլմուշ տրը։

—=—

ՄԻՏԱԼԻԱ

Ալմանիա տէօվլէթի թէպասընտան Մ. Բիշար Հօլշթայն նամ զաթա Գօնեա վէ Քիւթահեատա խալբճըլզգ սէնասթընդն թէբագգբսընա խրատմէթի վէ գուեեումճու էմնաֆընտան Դէթէէն էֆ.նէ սէնասթընտա մէհարթի ճիէթիլի սէնաեի։ Գուրտտէբէլի Մէհմէտ վէ Ատալը Խալիլ վէ Մուլլա Իպրահիմ, Մատրալը Անմէտ բէհլիվանլարա սէնաեի միտալեալարը ինաեէթ վէ իհսան պույրուլմըշ տրը։

ԹԷՊԼԻՂԱԹԸ ՐԷՍՄԻՅԵԷ

Տէրսաատէթ ճախիլինտէ եալընըզ օնար բարալըգ անշգ մուխասպէրէ վարագգաը գապուլ վէ թէնպիհ օլունուպ գաբալը մէքթուպ գապալ օլընմասրդը թէլիրաֆ վէ բօսթա նաղարէթի ալիեէ սինին իշարը իւզրինէ իլան օլունուր։

Սաեէի թէսնիլթվատէի Հազրէթի Բատիշահինտ Տիեարպէքիր վիլաեէթի ասախիլինտէ Բարլնտիրբ գաղասընտա բօսթա շիւպէսի քիւշատ էտիլէրէք էվրագը միհմմէ վէ ատի մէքթաթիպ գապալ վէ թէքթիխնէ միւպաչէրէթ օլունտուղու բօսթա վէ թէլիրաֆ նէզարէթի ալիյէսինտէ պիտիրիլմիշտիր։

ՏԱԼԽԻԼԻՅԵԼԷ

ՄԱԱՇԵՐ ՈՒՄՈՒՄԻ. —Պիր իքի կիւնէ գատար ուժմամի մաաշրն թէվզիինէ պաչանընընաճագ տրը։

ԵԷՐԼԻ ՊՈՒՂԱՏՅԱՆ. — Տիւն ուն ֆապրիգալարը սահիպլէրի Շէհիր էմանէթինէ չաղբբլարագ, Օսմանլը պուզտայլարընդն տա էճնէպի պուզտայլարընդնտան ալընան իսիրէթ իլէ թանն խրիմէսի թէպպիղ օլունմըշ տրը։

ԻԲՐԻՃԻ օրտուը Հիւմայուն խարէսինտէ պուլունան պուվարի էրթօրուլ ալաեը հայվանաթը ախօրլարը թամիր խալէճէք տիր։

ՃԻՆԱԵԷԹ ՄԸ ՃԻՆՀԱ ՄԸ. —Պիր ֆէյլին ճնճաեէթ վէ եա ճիւնհա օլմասընտա, ճիւնհա մանքէտէսի իլէ հէյեէթը իթթիհամինէ արասընտա վուգուտ կէլէն խիսիլաքընդն մէրհինի թային իթտիրիլէրէք, մանքէտէսի թէմեիզճէ հալ իթտիրիլմէսի լիազումը, էնճիմանը առլիյէ գարարը իլէ ճէվապէն ֆիտատվէնինինէ ալիյէթի միւֆէթթիչլինինէ իշարա օլունմըշ տրը։

ԻԹԱԼԻԱ. Միւթէպէրանընտան պազըլարընա, Եանեա վիլաեէթի տախիլինտէ ավլամագ իշին միւսատատ իտիլմիշ տիր։

ԷՐԹՕՂՐՈՒԼ սանճաղընա թապի եայլա քէօյինտէքի 70 խանէ մուհաճիրէ, քէֆալէթը միւթէէսսիսէ իլէ Զըրսաաթ պանդաարընտան 180էր զրուշ իդգրազ իտիլէճէք տիր։

ԹՕԳԱՏ իտատ մէքթէպի մուալիմէրի թաեին իտիլմէք իւզրէ տիր։

ԻՆԿԻԼԻԶ սէյյեար ֆիլասընդն բըրէնա Պաթէնպէրկին գումանտասը ալթընտա պուլընան գրսմը, իսկէնտրունէ կիթմիշ, վէ գումանտան իլէ գազա գաիմմէգամը պիրիպիրինի զիեարէթ իթմիշ տիր։

ՄԱՂՆԻՍԱ. Վէ ԳԱՍԱՊ. Թարաֆլարընտա զանէթ չիտատէլի սօսուգ վար իմիշ։

ԹՐՃԱՐԷԹ ՄՈՒԱՀԷՏԷԼԷՐԻ. — Հիւքիւմէթը Սէնիեէ իլէ Եունան վէ Սրպիթան հիւքիւմէթլերի արասընտա ագտ օլունաճագ թիճարէթ մուահէտնամէլերի միւզաքերթընը՝ հէնուզ պիր գաթի նէթիճէի մուճիպ օլմասրգ լարընտան պահ իլէ, նոյեմբերին 18ինճի կիւնինէ գատար թաթպիգ օլընմամասընտան, մուվագգաթէն թաթպիգ իտիլէն թարիֆէ միւտտէթի պիր տահա ուզատրլմայուպ, պու միւտտէթ զարֆընտա լազմ օլան միւզաքերթի իճրա իտիլէրէք, մուահէտնամէլերին թէպթիսի մուամէլէսի իքպալ օլընմագ իւզրէ, մէզքիւր միւտտէթին եօգարրտա պէեան իտիլէն նոյեմբերին 18ինճի կիւնինտէն պաչլաեարագ, 3 այ տահա ուզատրլմասընա, թարիֆէ գումիսիոնը մազպաթասը իւզէրինէ, մէճլիսը վիւքէլա գարարը իլէ պիլիթթիգա իրատէի Սէնիյէէի Հազրէթը Բատիշահի Սէնիյէէի Հազրէթը Բատիշահ սուրուլմուշ տրը։

ԲԻՐԼԻԲԻ. Վէ ՊԻԿՍ. ԻԱՆԷՍԻ.— Թանթը հիմաեէի Հազրէթը Շէհրիեարիտ օլարագ, Շէհրը էմանէթը ճէլիլէսինտէ միւթէէքքիլ գումիսիոնճա, բէյտրբէյ ճէմ իտիլմէքտէ օլան խանէ ագչէսինտէն, պու քէրրէ 20000 զրուշ Մանասթրը վիլաեէթը ճէլիլէսինէ, վէ 5000 զրուշ Պիկա միւթէատրբգիզընա կէօնտերիլէք իւզրէ, բօսթասանէեէ թէսլիմ իտիլմիշ տիր։

ԵԷՄԷՆ. Վիլաեէթի տախիլինտէ, ասաիշ վէ ինզիպաթը պիր գաթ տահա թէէմին իթմէք իւզրէ, իքի պապ գարագալանէնին ինչասը լազմ օլտուղունտան, պունլարա սարֆը լազմ օլան 140000 զրուշընն թէսվիեէսինէ մէէզունիեէթ վէրիլմէսի խթիզան իտիլէրէք, մէրճիինէ տախի պու սէնէ ինչասթ թէրթիպինտէն պիր գարշուլըգ պուլունարագ, անա կէօրէ մէզպուր մէպլաղընն էօտենմէսի գարարլաշրրլմըշ, վէ լազմ կէլէնլէրէ իշար գէլընմըշ տրը։

ՍՐՀԻԵԷ ԳՕՄԻՍԻՕՆԸ. — Շէհրը էմինի Բրսան բաշա հազրէթլերինին բիեաեէթլերի թանրընտա յ էվվէլքի կիւն Սրհիեէ գումիսիոնընա, կէճ վագրթա գատար միւգաքերթի իտիլմիշ տիր։

ԴԱՐ ԳՈՒԵՈՒԼԱՐԸ.—Էրէնքէօյինտէքի չիֆթլիյինտէ 3 սաաթ գար գուեեուսը աչրլաճաղընտան պահս իլէ, բուխաթի վէրիլմէսի՝ Թօմսոն խանընտա ճէյմս Թօմսոն թարաֆընտան խթիսա օլունմուշ, վէ աչրլաճագ գար գուեեուլարընդն՝ էվ օլմահան եէրլէրէք աչրրարագ, տիւվարլարընա, քարկիր տիվար եաբմասը իլէ, չիմնթօ արվամագ, վէ եախուտ չինի գօյմագ, վէ իւզրէրէրինէ գար քէչէսի վէ եախտ թէմիզ սամահ էօրթիլմէք, էչէրէրինէ տօլտուրուլաճագ գարլար՝ թէմիզ մահալէրտէն վէ իսթի թապագալարտան թօրլանմագ չարթը իլէ, ա-չըլմասընա բուխաթի վէրիլմիշ տիր։

ՈՒՄՈՒՄԻ ԹԱՐԻՖԻ. Եէնի թարիֆէնին թաթպիգինտէ, Թրանզիթ վէ բուսումբէյտի մուամէլէսի գալտրրլուգ անթուրբօ ուսուլը գապուլ օլունճագ, եանի էճնէպի մէմլէքէթլերտէն կէլուպ, անթուրբօլարա գօնուլաճագ էմթէա վէ եէնա՝ միւնասիպ կէօրիւլիւի զէման, ուսուլընա կէօրէ բէսմի վէրիլէրէք, մէմլէքէթ իչերիսինէ սարթ, վէ եա թէքքար էճնէպի մէմլէքէթլերէ կէօնտերիլմէք սէլահիյեէթի, սահիպլէրին բիլասընա թապի գալաճագ, վէ անթուրբօ իւճբէթի վէրիլմէք իւզրէ, նիհայեէթ պիր սէնէ գատար անթուրբօտա ալէ գօնուլաճագ տրը։

ԻՋՄԻՐ կէՕՄՐԻԹԻՆ ԱՆԳԱՐԼԱՐԸ. անթուրբօ հալընա գօնուլմագ իշուն. միմարմ. Վալօռի 10,000 լիրա մասրաֆա լիազում կէօսթէրմիշ տիր։

ՌՈՒՍ ՏՕՆԱՆՄԱԱԸ. — Կէչէն ճուսա կիւնի՝ Սէլանիկ լիմանընա կէլմիշ օլան ռուս ֆիլօսը, գօնթ Ամիրալ Գրիկէրին գումանտասը ալ

միտիկէ Հիճազ Թիմուր եօլունա խրտ-մէթ իտէն համիեթմէնտանէ մախսուս միտալեա տրը» իպարէսի վէ տիկէր կիւզիմնտէ Թուզրալ Հիւմաեուն իլէ պիր գաշ լօգօմօթիվ բէսմի պուլունա-ճագ տրը։ Մէզքիւր միտալեա գա-տընալարա տախի վէրիլէպիլէճէք օլուպ, իանէ օլարագ 5 լիրատան ֆազլա վէ-րէնլէրէ իհսան իտիլէճէք տիր։

Միտալեա 3 ըլիթպէկէէ թագսիմ օ-լունուպ, պիրինճիսի ալթունտան օ-լաճագ վէ 100 լիրատան ֆազլա վէր-միշ օլանլարա թախսիս իտիլէճէք տիր։

Իքինճիսի՝ կիւմիւշտէն, 50-100 լի-բաեա գատար վէրէնլէրէ, վէ իւչիւն-ճիսի նիքէլտէն օլուպ, 5.50 լիրա իա-նէ իտէնլէր վէրիլէճէք տիր։ Մէզքիւր մէտալեա բէսէրտէն էվլատա ինթի-գալ իտէճէք տիր։

ԻՍԹԻՐԱԶ.—Պանդը Օսմանի թա-բաֆընտան պիլա թէէմինաթ իգրազ ի-տիլէճէք 600000 լիրալըգ մէպլաղա ա-իա էվրագ, էվվէլքի կիւն Պապը Ալի-ա իմզալամմըշ տըր։

ՏԷՎԼԷԹԸ ԱԼԻՑՑԻԻ ՎԷ ԵՈՒՆԱ-ՆԻՍԹԱՆ.—Տէվլէթը Ալիյէէ իլէ Եու-նանիսթան արաբնտա ագտ օլուման մուգավէլէ մուհիպլիճէ պատէմա ֆախ-րի չէհպնտէրլիք ուսուլը գալտրրա-ճագ տրը։

ՄԷՔՔԷՊՈ ՍՈՒԼԹԱՆԻ.— Մէքքէ-պը Սուլթանի եաթագխանէլէրինէ պոշ եէր պուլունմասրզընտան, մէք-թէպէ չիմտիլիք լէյլի օլարագ թալէ-պէ գապալ օլունմայաճագ տրը։

ՍՈՒԼԹԱՆ ԱՀՄԷՏ ՊԱՇԱՆԻՍ.— Սուլթան Ահմէտ մէյտանը իթթիսալին-ա Պէլէնիյէ պաղչէսինին թամիրի ի-չիւն, Շեէրի Իմանէթ թարաֆընտան 30000 ղրուշ թախսիս իտիլմիշ տիր։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՍԹԱՆ ՀԱՎԱՏԻՍ.— Վարնատա մէքթիւպա մախսուս պիր ֆապրիգա աչըլաճագ տրը։ «Մէսաժէր ա Պալքան» կազէթաընը բիլատէ-թինէ կէօրէ, Պուլկարիսթան էմարէ-թի, Նաֆիա միւտիրի Մ. Պէլինօֆ, Սօպրանիէ մէճլիսինէ պիր լայիհա թազտիմ իտուպ, յըմէնաքէր նիզամ-նամէսի թաթիլ իտէրէք, կէրէք յը-մէնտաքէր յիրբէթլերի վէ կէրէք եէր-լի պէօյիւք ֆապրիգաթօրլար իլիւն մէտէքքի իլէրէսինտէն կէչէն պէօյիւք յըմէնաքէր խաթթընա պիթիշմէք իւզրէ մուսթէնիլի խաթլար ինչասընտա միւ-սաատ խթէնէճէքմիշ։

Պու թէբլիթին պիր չօգ ֆիտէլերի մուհիպ օլաճաքը շիւպէսիզ տիր։ Թիր-նօվա սանճաղընդն Թրիվնա մէվգի-ինտէ պուլունան վէ «Բրէնս Պորիս» տէնիլէն մատէն քէօմիւրի օճաղը իս-լեթմէ յիրբէթի՝ խալյեճա խթիճատ իտէճէք տիր։ Շու հալտէ, մէզքիւր ո-ճագատան Թիրնօվա-Լուսճուգ խաթթը-նա գատար 50 քիլօմէթրօլըգ պիր խաթ եաբըլաճագ տրը քի, մատէն քէօմիւրի գօլայըզլա Բուլանիսա իսրաճ օլու-նապիլէճէք տիր։

ՐՈՒՄԱՆԻԱ ՎԱԲՕՐԼԱՐԸ.— Շէէ-բիմիզտէ վագը Բումանիա վաբօրլա-րընդն պէճանընա նազարէն։ Տէրսա-տէթ-Ռիսթէճէճ խաթթը իւզերինէ իշ-լէէն վաբօրլար, էսկիսի կիպի իշլէճէ-ճէք տիր։

ՖԷՆԱՐԼԱՐ ԻՏԱՐԻՍԻ.—Ֆէնարլար իտարէսինին պու սէնէքի հասըլաթը, կէչէն սէնէքինտէն ֆազլա օլմուշ տրը։

ԲԱՐԻԶ ՊՕՐՍԱՍԸ

BOURSE DE PARIS

ՊՈՒ ԿԻՃԷՔԻ

Նոյեմբեր 22, 1901

Ֆրանսզ էսհամը	(3% Français)	101.52
Ռէնտ	(Tab. Turcs)	314
Թօնսոլիտ.	(R. Turque D.)	24.92
Շըմնտըքէր	(Lots Turcs)	109.
Պանգ. Օթթ.	(Banque Ott.)	533
Թրանսվալ	(Transvaal)	82.

ՎԱՐԺ ԳՐԱՇԱՐԻ մը պէտք կայ, գոհացուցիչ շաբաթականով, գիմել «Մանզումէ»ի տպարանը։

()—()—()—()—()—()—()—()—()—()

ՄԱՆԶՈՒՄԷՆԻՆ ԹԷՖԹԻՐԴԱՍԸ (13)

ՄԻՒԷԼԼԻՏԼԷՐԻ

ԷՔԻԷՆ ԷՆՕԼ ԼՈՒԻ ԺԻՒՏՅՈՒ

ՊԻՐ ՍԷՐՍԷՐԻ

Մարքիզին սինին էլլիեի կէչմիշ օլ-տըզը հալտէ,Լօրանսըն՝ քէնտիսինիգա-պուլտ կէօսթէրտիի մէյլէն ուօլաը, ատէթա կէնճ գըզզն աչըգը պի էման օլմուշ իտի։ Մատմուազէլ տը Բաթէն-ռոնուն՝ գարըսընդն աչգընա ուօգունա-ռագ, սէօյլէտիի շու ճիմլէլէր՝ պի չարէ իսթիեարըն գանընը տամարլա-ռընտա ճէվէլանտան ալը գօյտու, կէօզ-լերի տէօնտի, սեաղա գալագուպ, հիտ-ատթէլ մատմուազէլ տը Բաթէնրօնուն իւզերինէ տօղրու եէօրիւմէք իսթէտի իսէտէ, սեաղտա տուրմաղա մուվաֆ-ֆագ օլմահարագ, տէօչէմէնին իւզե-րինէ պօյլու պօյնա սէրիլիվէրտի։

Մատմազէ՝ պու հալի կէօրիւեու-կիպի, չիտտէթլէ հայզըրտըզընտան, գարու աչըլըպ խրտմէթճիսի իլէ պէ-ռապէր սիեան էլպիսէլի քէօյլու զըյա-ֆէթինտէ պիր ատէմ օտաեա կիրտի. խըտմէթճի սօրտու քի,

— Նէ՞ վար, Մատմազէլ,

Մատմազէլ՝ էլի իլէ եէրտէ եաթան տաերսընը կէօսթէրտիինտէն խըտմէթ-ճինին եանը սըրա օտաեա կէլմիշ օլան ատէմ՝ ճէսէտէ եագլաշարագ էլինի գալպը իւզերինէ գօյը։

Մատմազէլ՝— Եաշաեօրմը՞—,

— Եաշամագ իլէ էօլմէք արասընտա տրը։

— Զարուգ պիր հէքիմ եէթիշտիրին, հայտէ ալսրբա սէիրթին, պիր հայվանէ պինպպ ուէօրթ նալ իլէ շէհրէ կիտէրէք, բասթ կէլտիրինիզ հէքիմի ալուպ կէթիրինիզ,

Խրտմէթճի իլէ պէրապէր օտաեա կիրէն Մալօ՝ ճարաքէթպզ տուրուպ նազարըյա Մատմուազէլի խթիճվագ իտէր կիպի տէտի։

— Նէ՞ լիւզումը վար,.. պու կիւն էօլմէպզ՝ եարընն էօլեճէք տէեիմմի,

Մատմազէլ Մալօնուէ գուլաղընա եագլաշարագ։

— Էկէր էօլիւրսէ, մէլուն գարը վարիսի օլաճագ, աչիւթթէէ պիթիւն սերվէթինի վասիյէթ իթմիշ...,

Մալօ, պիր միւտտէթ եէրինտէ տուրտուգտան սօնրա, պիրտէն պիրէ ֆըրլատը, վէ գարուեա եագլաշըզընտա

— Ահ մէլուն, եաշամագ սէնին իչիւն լազըմ կէլտի, Մատմազէլ, մէրագ իթմէէնիզ, չիտտի հէքիմ պուլուր էթիրիրիմ,

Մալօ կիթտիքտէն սօնրա, իբի գատն՝ կայրէթ իտէրէք, պի չարէ իսթիեարը եէրտէն գալտրրըպ՝ պիր գօլթուղա եաթրտրալար, Մարքիսէ հիչ պիր հարաքէթ էսէրի կէօրիւմեեօրը, պիր ազ սօնրա ազզը քէօրիւրտի, վիւ-ճուտի թիթրէտի, Մատմազէլին սայ ու զայրէթը մէնֆաաթբէրվէրանէի իլէ պէրապէր, պի չարէ իսթիեար քէնտի-նէ կէլմէեօրտը,

Զիրա տաերսընն վէֆաթբյալ պիր-ինճի իւմիալէրի մահվ վէ նապէտտա օլաճագտը, թէէրիպէ իթմէք, սատա-գատթ կէօսթէրմէք լազըմ ատէիմի՞ ի-ռթեամբ և ազգային անհատներու նպաստով, կրկնայարկ ձեւով, 7 սե-նեակ ստորին և 3 սենեակ վերի յար-կին մէջ։ Սոյն պաշտօնագիրը բացար-ձակօրէն կ'արգիլէ նոյն շէնքը գործածել իր հիւանդանոց, կանթեղ վառել, ե-կեղեցական արարողութիւն կատարել, քահանայ կամ վարդապետ պահել հոն, վերջապէս եկեղեցի յիշեցնող ո՛ր և է բան պարունակել։

Սակայն ժամանակ անցնելով կ'ե-րևի թէ Հիւրանոցը իրը հիւանդաց պատսպարան գործածելու տրգելքը տակաւ մեղմացած է՝ հայ հասարակու-թեան կողմէ տեղական կառավարու-թեան եղած դիմումներուն և խնդրա-նաց վրայ, վասնզի 1790 թուականին գրուած առուծախի «խասթալար օտա-ը էվգաֆիրնը միլթէվէլլիսի» բացա-տրութիւնը, որմէ կրնանք մակաբե-րել թէ միւնոյն շէնքը՝ թէև ի սկզ-բան իրը հիւրանոց չինուած՝ հիւանդա-նոցի և ազքատանոցի տեղ ալ գործա-ծել արտօնուած է յետոյ։

Այս փոփոխութեամբ և նորեկ պան-պուխաներու հետզհետէ աւելնալովը կ'երևի թէ նեղ եկած է հիւրանոցի շէնքը՝ պատսպարելու համար պէտք եղածին չափ հիւանդներ կամ աղքատ-ներ. ուստի 1801ին այն ատենի դա-տաւորին կողմէ արուած «միւրասէլէ» մը՝ ուղղեալ հայ հասարակութեան փոխանորդ Տամկաճի Ամուճա Սուեփա-նին, կ'արտօնէ հիւանդանոցի մի քանի սենեակներու, խոհանոցի, մառանի և ուրիշ մասերու չինութիւնը կամ նորո-գութիւնը։

Այսպէս տակաւ հիւրանոցը հիւան-դանոցի վերածուած և հիւանդանոցը եղած է ազգային ուրոյն հաստատու-թիւն մը և այդ անունով ճանչցուած ու ընդունուած պաշտօնապէս տե-ղական կառավարութեան կողմէ, միշտ մատակարարուելով «միթէվէլլի»ներ-ու ձեւով, ինչպէս 1801ին հիւան-դանոցին համար «Զէլէպիզատէ»ներէ գնուած պարտէզի մը «թէմէսսիք»ին մէջ Հաճի Հայրապետ ագա (որդի Սա-չատուրի) կոչուած է «միթէվէլլիի իս-բիթալիա վէ վէքիլի միլէթի էրմէ-նիան» նոյն ժամանակի «վօյվօտայ»ին կողմէ։

Այս առթիւ յիշենք ուրիշ մի քանի «միթէվէլլի»ներու անուններ. 1772ին Ստեփան Շահվէրիլօֆ, որու միթէ-վէլլիութեան օրով Պանսերդիի որդի Պէօրէքճի Պանսէթօպուլօ Հիւանդա-նոցին ծախած է իր մէկ կալուածը 150 ղրուշի. այս առուծախի «էէօճէթթ»ը՝ յունարէն ալ գրուած՝ կ'կրէ 1772 յու-նիս 4 թուականը.— 1790ին Յակոբ Իսահակեան. որու օրով Արեւիրի Դիթ-մէրճի Աւրամաքի Հիւանդանոցի կից իր պարտէզին մէկ կողը ծախած է նոյն հաստատութեան 750 ղրուշի. այս «էէօճ էթթ»ն ալ՝նախորդին պէս գրուած է և ունի1790 մայիս 16 թուականը.—1801ին Հաճի Հայրապետ ագա, որու օրով «Զէլէպիզատէ»ներէ գնուած է պարտէ-զի մը կէսը Աղքատատունին համար 460 ղրուշի, այս առուծախին թուա-կանն է 1801 ապրիլ 15։— Աւելի յետ-նագոյն ժամանակներու մէջ կը յիշուին Մարտիրոս Դալիֆ՝ 1815ին, Կարապետ Յովհաննէսեան՝ 1820ին, Ազար Կարա-պետեան և Մկրտիչ կարապետեան 1827 ին, Անանիա Ստեփանեան և Դա-լուստ Մանուկեան 1842 ին, ևն։ Այս միթէվէլլիները ամէնքն ալ անձնուէր և խղճամիտ աշխատողներ եղած են. միշտ ջանալով Ազգին տան պայծա-ռութիւնը և բարեկարգութիւնը պահել՝ որչափ կը ներէին միջոցները և նորա-նոր կալուածներ, տուներ, խանութներ պարտէզներ ևն. գնելով ընդարձակել Հիւանդանոցի դիրքը և աւելցնել անոր հասոյթի աղբիւրները։

Սակայն հակառակ իր ունեցած սե-փական եկամուտներուն՝ Հիւանդանո-ցը շատ անգամ ստիպուած է եկեղե-ցիէն կամ Ազգային մնաուկէն լեցնել իր հասոյթներու պակասը, այնպէս որ 1801 ին Իզմիրի առաջնորդ Մարտիրոս Արքեպիսկոպոսի կնքով վաւերացեալ և բազմատորագիր զրութեամբ մը կ-եկեղեցապատկան ուխտ տուն եւ կը նը-վիրուի Հիւանդանոցին, որպէս զի ա-նոնց վարձքով հիւանդները խնամուին։

ՅԱՌԱՋԻԿԱՑ ԿԻՐԱԿԻ ԾՐՈՒԱՆ ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄԸ

Ներկայացումներու այն շարքը, որ տեղի կ'ունենար Մնակեան էֆ.ի Օսմ. թատերախմբին կողմէ՝ Բօնքօրտիայի թատերասրահին մէջ, այս վերջին շրջ-ջանին, վերջ կը գտնէ։ յառաջիկայ կիրակի, ամէնէն եղերական և հետա-քրքրաշարժ թատերտիպերէն մէկովը, Բարէղ Մէյ-ի Փոդոյին Ոճէրը, որ կազ-մակերպուած է շատ մեծ պատրաս-տութեամբ ի նպաստ խումբին պե-տին, Մարտիրոս էֆ. Մնակեանի։

Հիմակուընէ կը ծանուցանենք թա-բէղ Մէյ-ի Դոդոյի Ոճէրին ներկայացումը, որպէս զի հասարակութիւնը գիտնայ կանուխէն շարժիլ՝ ներկայ գտնուելու համար յաջաջիկայ կիրակի, ժամը 7 ու կէսին, և ճիշդ 7 ու կէսին— թատերախաղին երկար բլլալուն պատ-ճառաւ՝ ճիշտ 7 ու կէսին սկսելուն հա-մար — Բօնքօրտիայի թատերասրահը, Բեկրա։ Հարկ չի մնար ըսելու թէ, թատերասէր հասարակութիւնը ո՛ր աս-տիճան քաջալերիչ ոգւով մը վերա-բերուելու է, ապացուցանելու հա-մար նպաստելով, թէ ո՛րչափ հա-մարում կը տածէ դերասանապետ Մնակեան էֆ.ի նկատմամբ։

ԹԷԼԷԳՐԱՖ

ՊՈՒԻՐԼԷԾ, 4 դեկ.—Սէնէի հալիէի մալիէ զարֆընտաքի վարիտաթա ,22 միլիոն ֆազլա հասը օլմուշ տրը։ Ա-գինէ թահվիլաթը սուրէթիսի 174 մի-լիոն ֆրանգտան իպարէթ տէրիլէրին ագտ իտիլէճէք պիր իթթիֆրաղ իլէ էօսէնմէսի իւմիւտ օլուեօր։

ՄԱՏՐԻՏ.—Կէօտրիւկ բուսումընն ալթունն ագչէ հիսապը իլէ էօսէնմէսի հագդընա մալիէ նազարընդն թէբ-լիֆաթընա գարշը տէրմէկան օլունսն իթիրազաթը, մէպուսան մէճլիսի թա-բաֆընտան ըէտա օլունմասընա գարշը գապինէնին մէվգիի տէյլմիշ տիր։

ՎԱՇԻՆԿԹՕՆ.— Մալիէէ նազրը թարաֆընան պու ալֆա նէյր օլունան բաբօրտա, կէչէն սէնէկէ նիսպէթի վարիտաթա 29 միլիոն, վէ մէսարի-ֆաթա տաիի 22 միլիոն տալար ֆազ-լա պուլունտուգը կէօսթերիմիշ տիր։ Մէզքիւր բաբօր միլնտէրէճաթընա նա-զարէն, մէվճուտ օլան ալթուն մէս-քիւքեաթընն մըզտարը բէք քէչէլի տիր։

Էճնէպի մէմլէքէթլեր իլէ օլան թի-ճարէթէ կէլինճէ, 1900 սէնէսինէ նիս-պէթլէ իսխալաթտա նօգան վէ իսխ-բաճաթտա քիւլի ֆազլա կէօրիւ-միշ տիր։ Թիճարի կէմիլերի 24,037 գրիտտան իպարէթ տիր։ Մալիէէ ու-մուրը, չիմիլիք կէչէն նէճէլերէ նիս-պէթլէ բէք միւստիր վէ էմին պիր հալտէ պուլունրեօր։

ԲԷԹԼԻՍՊՈՒՐԿ.— «Ֆէնդանտագա-ա »կազէթասընտա նէյր օլունան պիր էմրնամէի իմբէրթօրիեէ նազարէն, 1902 սէնէսի մարթընտ իպթիտասընտան պաշլաեարագ, Ֆէնդանտա ատքէրլերի ումում գումանտանլըզը, վէ մէրգում ատքէրին իտարէի մախսուսէպէ լազվ օլունուպ, պիլասատա, Ֆէնդանտասա եաղլան ատքէրլէր, Ֆէնդանտա ատ-քերի գումանտանընն իտարէսի ալ-թընա գոնուլմուշ տրը։

ԿԷՃԷՔԻ ԹԷԼԷԳՐԱՖԼԱՐ

ԼՕՆՏՐԱ, 5 դեկ. — Տէրպի սէիհ-պէսթի ճէմիեէթի իթթիֆա Դաէրէք, Պօէրլէր իլէ միւսալէհա ագտ իթթիֆ-լիւզումընա գարար վէրմիշ տիր։

ԼՕՆՏՐԱ.— Պօէրլէրին Նաթալ տէմիր եօլընը թէճավիզէ, պէյհիւտ եէրէ թէչէպպիւս իթթիֆլէրի, Գաբ-տան իշար օլունրեօր։

ԲԱՐԻԶ.— Ամերիգա Ֆիլօսրընն Վէ-նէզուէլա սուլարընա հարէքէթը իչուն էմր ալտընը, Վաշինկթօնտան խաբէր վէրիլիեօր։

ԲԱՐԻԶ.— Իօնիւմիզտէքի մարթ ա-եընտա, Ռուսիա թարաֆընտան պիր իս-թիգրազ ագտ օլունճագ իմշ։

տէ էլպիսէ կէեինմիշ, պայընա տա՝ գօճա պիր գըրմըզը շարգա կէչիրմիշ իսի, աթվարը ղարիպ օլան պու գաթ՝ օտաեա կիրմէղտէն էվվէլ, էչիկին իւ-զերինտէ տուրուպ պիր տէֆա էթրաֆը նազարը թէտգըգտան կէչիրտի,

Մատմազէլ —Մալօ, պու հէրիֆ նէ՞ պագընուպ տուրրեօր...

— Մատմազէլ, իխթիեար լը Բիւ-էլլօ՝ հէր նէ գատար մահիր տօղթօր տէեիլսէտ, վէրտիքլերի իլաճլար ֆա-խէլի օլտուզընտան քէօյլիւլէր ինտիր-տէ պէտիւք պիր իթիմատ գազանմըշ տրը։ եօլտա բասթ կէլտիմ, կէթիրմէէի միւնասիպ կէօրիւմ,

— Սիզ թապիպմի՞սինիզ,

լը Բիւէլլօ — սէտիհինիզ կիպի՝

Մալօ — սէօյլէտիմ եա՛, թէպա-պէթտէ սէյինա տրը, ֆագաթ սաբլարը սալա թէտավի իթմէզ..., Պապա լը Բիւէլլօ, Մարքի ճէնապլարընը տեսաղ գալարը պագալըմ.

(Տեւմէ)

— Ամ մէլուն, եաշամագ սէնին խ-յիւն լազըմ կէլտի, Մատմազէլ, մէրագ իթմէէնիզ, չիտտի հէքիմ պուլուր էթ-իրիրիմ,

Մալօ կիթտիքտէն սօնրա, իբի գատն՝ կայրէթ իտէրէք, պի չարէ իսթիեարը եէրտէն գալտրրըպ՝ պիր գօլ-թուղա եաթրտրալար, Մարքիսէ հիչ պիր հարաքէթ էսէրի կէօրիւմեեօրը, պիր ազ սօնրա ազզը քէօրիւրտի, վիւ-ճուտի թիթրէտի, Մատմազէլին սայ ու զայրէթը մէնֆաաթբէրվէրանէի իլէ պէրապէր, պի չարէ իսթիեար քէնտի-նէ կէլմէեօրտը,

Զիրա տաերսընն վէֆաթբյալ պի-ինճի իւմիալէրի մահվ վէ նապէտտա օլաճագտը, թէէրիպէ իթմէք, սատա-գատթ կէօսթէրմէք լազըմ ատէիմի՞ ի-ռթեամբ և ազգային անհատներու նպաստով, կրկնայարկ ձեւով, 7 սե-նեակ ստորին և 3 սենեակ վերի յար-կին մէջ։ Սոյն պաշտօնագիրը բացար-ձակօրէն՝արգիլէ նոյն շէնքը գործածել իր հիւանդանոց, կանթեղ վառել, ե-կեղեցական արարողութիւն կատարել, քահանայ կամ վարդապետ պահել հոն, վերջապէս եկեղեցի յիշեցնող ո՛ր և է բան պարունակել։

Սակայն ժամանակ անցնելով կ'ե-րևի թէ Հիւրանոցը իրը հիւանդաց պատսպարան գործածելու տրգելքը տակաւ մեղմացած է՝ հայ հասարակու-թեան կողմէ տեղական կառավարու-թեան եղած դիմումներուն և խնդրա-նաց վրայ, վասնզի 1790 թուականին գրուած առուծախի «խասթալար օտա-ը էվգաֆիրնը միլթէվէլլիսի» բացա-տրութիւնը, որմէ կրնանք մակաբե-րել թէ միւնոյն շէնքը՝ թէև ի սկզ-բան իրը հիւրանոց չինուած՝ հիւանդա-նոցի և ազքատանոցի տեղ ալ գործա-ծել արտօնուած է յետոյ։

Այս փոփոխութեամբ և նորեկ պան-պուխաներու հետզհետէ աւելնալովը կ'երևի թէ նեղ եկած է հիւրանոցի շէնքը՝ պատսպարելու համար պէտք եղածին չափ հիւանդներ կամ աղքատ-ներ. ուստի 1801ին այն ատենի դա-տաւորին կողմէ արուած «միւրասէլէ» մը՝ ուղղեալ հայ հասարակութեան փոխանորդ Տամկաճի Ամուճա Սուեփա-նին, կ'արտօնէ հիւանդանոցի մի քանի սենեակներու, խոհանոցի, մառանի և ուրիշ մասերու չինութիւնը կամ նորո-գութիւնը։

Այսպէս տակաւ հիւրանոցը հիւան-դանոցի վերածուած և հիւանդանոցը եղած է ազգային ուրոյն հաստատու-թիւն մը և այդ անունով ճանչցուած ու ընդունուած պաշտօնապէս տե-ղական կառավարութեան կողմէ, միշտ մատակարարուելով «միթէվէլլի»ներ-ու ձեւով, ինչպէս 1801ին հիւան-դանոցին համար «Զէլէպիզատէ»ներէ գնուած պարտէզի մը «թէմէսսիք»ին մէջ Հաճի Հայրապետ ագա (որդի Սա-չատուրի) կոչուած է «միթէվէլլիի իս-բիթալիա վէ վէքիլի միլէթի էրմէ-նիան» նոյն ժամանակի «վօյվօտայ»ին կողմէ։

Սակայն հակառակ իր ունեցած սե-փական եկամուտներուն՝ Հիւանդանո-ցը շատ անգամ ստիպուած է եկեղե-ցիէն կամ Ազգային մնաուկէն լեցնել իր հասոյթներու պակասը, այնպէս որ 1801 ին Իզմիրի առաջնորդ Մարտիրոս Արքեպիսկոպոսի կնքով վաւերացեալ և բազմատորագիր զրութեամբ մը կ-եկեղեցապատկան ուխտ տուն եւ կը նը-վիրուի Հիւանդանոցին, որպէս զի ա-նոնց վարձքով հիւանդները խնամուին։

ՅԱՌԱՋԻԿԱՑ ԿԻՐԱԿԻ ԾՐՈՒԱՆ ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄԸ

Ներկայացումներու այն շարքը, որ տեղի կ'ունենար Մնակեան էֆ.ի Օսմ. թատերախմբին կողմէ՝ Բօնքօրտիայի թատերասրահին մէջ, այս վերջին շրջ-ջանին, վերջ կը գտնէ։ յառաջիկայ կիրակի, ամէնէն եղերական և հետա-քրքրաշարժ թատերտիպերէն մէկովը, Բարէղ Մէյ-ի Փոդոյին Ոճէրը, որ կազ-մակերպուած է շատ մեծ պատրաս-տութեամբ ի նպաստ խումբին պե-տին, Մարտիրոս էֆ. Մնակեանի։

Հիմակուընէ կը ծանուցանենք թա-բէղ Մէյ-ի Դոդոյի Ոճէրին ներկայացումը, որպէս զի հասարակութիւնը գիտնայ կանուխէն շարժիլ՝ ներկայ գտնուելու համար յաջաջիկայ կիրակի, ժամը 7 ու կէսին, և ճիշդ 7 ու կէսին— թատերախաղին երկար բլլալուն պատ-ճառաւ՝ ճիշտ 7 ու կէսին սկսելուն հա-մար — Բօնքօրտիայի թատերասրահը, Բեկրա։ Հարկ չի մնար ըսելու թէ, թատերասէր հասարակութիւնը ո՛ր աս-տիճան քաջալերիչ ոգւով մը վերա-բերուելու է, ապացուցանելու հա-մար նպաստելով, թէ ո՛րչափ հա-մարում կը տածէ դերասանապետ Մնակեան էֆ.ի նկատմամբ։

ՇԱՔԱՐԱՎԱՃԱՌԱԿԱՆ ՄԵԾ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

1881էն ի վեր տեղական և եւրոպական շաքարեղէններու պատրաստող իսկ է. Տավուտեան իր՝ Գում-Գաբու Սթամբուլի մէջ 27 թիւ և Պալի-Բաշայի զաւիվայրին վրայ գտնուող թիւ 50 խանութներն ու գործատունը արտասովոր էն վերջին պահանջմանց համաձայն կատարելագործած է։ Հոն պիտի գտնէիք ոչ միայն զանազան թարմ շաքարեղէններ և եւրոպական համեղ ըմպելիներ, այլ նաեւ էն դժուարահաճ ճաշակներու գոհացում տուող, հաբանիքի և անուշաբոյնութեանց համար յատկապէս պատրաստուած, փոխանակ շաքարներ, բրթիթուռ, փուռէ, ֆուրկլասէ հայրն։ Ինչպէս նաեւ Բանիսը-էի վերաբերեալ ամէն տեսակ խմորեղէններ։ Բերել տուած է նաեւ զարդարուն մոգուսէ ֆանթէզի տուփերու և թուղթերու մեծ մթերք մը։ Այս անգամ իր Յարգոյ յաճախորդներուն կը ծանուցանէ թէ՝ %ին 30 զեղչով տրամադրիր է ծախելու։

8—24

ԵԹԷ ԿԸ ՓԱՓԱՔՈՒՐ՝ առանց վնասակար նիւթեր պարունակելու առողջարար սիկարի թուղթեր ունենալ, ծախեցէ՛ք Կ. Պիպէրեանի

ԲԵՐԱ ԵՒ ՊԷՅՕՂԼՈՒ

թուղթերէն։ Բերայի գունաւոր քարէսը պարունակելով։

ՓՈՐՁԵՑԷ՛Ք ԵՒ ԴՈՀ ՊԻՏԻ ՄՆԱՔ

Կեդրոնատեղին է. Կ. Պոլիս, Զիմպիւլի խան; Կարապետ էֆ. Պիպէրեանի վաճառատունը։

Մեծաքանակ գնող յաճախորդաց և ընկերակատարներուն ԴՈՀԱՑՈՒՑԻՉ ՁԵՌՔ։

Ուրիշ զանազան սիկարի թղթեր ալ կը գտնուին վաճառատունս։

Կեդրոնէն դիմումներ։

ՏԻՐ ԹԱՊԻՊԻ Ե. ՀՈՇԵԱՆ

Գաղ Դէպոյէ Մօտ Ծարոէ Բէյնիմաշը օճաղնոց, Նումէրօ 52

Հէր կիւն սապատան կիսէ եարբանա գատար միմարիէյ Հոշեան էֆ. Թէսաւիլանէսինէ միւրաճաթ իսէն զէվաթը գապալ իլէ տիշ ալրլարը, չիրիւ բլիւեր վէ պունլարտան իլէրի կէլէն աղրզ խասթալըգլարը էն միւքեմմէլ վէ ասն թէրթիպատ ալաթ վէ իլաճլար իլէ թէսաւի իսէր։ Ալ-թէն, բլաթին, էմալատան տիշ օղլու-բրուլուգ դայէթ զարիֆ վէ սէնսաթ-քարանէ տիշ թագրլարը իսալ իսէր կէրէք քաուչու վէ կէրէք ալթուն տիմաղ իսթիմալը իլէ Հէր միւրաճաթ իսէն թէէմին էտիլիր վէ տէրջօնտէ էտիլէն վաղիֆէ մուճիալը մէմնունիյէթէ սուբէթտէ իբալ օլունտուգտան ասնրա թէսաւիսէ օլունուր։

Բազար էրթէսի, չարշանպա վէ ճումատա էրթէսի Սթանպոլ ճիւէթիմտէ պուլունան միւշթէրիլէրինի ստպահտան էօյլեսէ գատար Պահճէ Գարուտա Ս. Սահակեան Տիշ Թէսաւիլխանէսինէ գապալ իսէր։

Լիւզումը թագտիրինտէ բազար կիւնլէրի տախի միւրաճաթ օլունապիլիր։

19—20

Գ. ԷՐՄԷՆԵԱՆ ՎԷ ԾԻՐՈՒԷՔԵԱՍԸ

ՊԷՕՅԻՒՐ ԷԼՊԻՍԷ ՏԷՐՕՋԻԹՕՍԸ

Սթանպոլտա Սուլթան Համմամընտա Թօքալեան խանընտա Ն՝ 24

Էլպիսէ մաղազարը միւանընտա էն էսկի վէ էն զիւեատէ էմնիյէթլի վէ չէօհրէթլի օլան Թօքալեան խանընտաքի էլպիսէ մաղազարնին էսկի նամ վէ չէօհրէթ վէ իւնվան վէ մէքեմար տալա թէպտիլ օլունմամըշ օրուշուղը կիրպի սահիպ վէ մուէսսիսի Գ. Էրմէնեան պիր գաթ տտա ինղիպաթ վէ ինթիզամը իսաբէի խթիբմալ իլէ-միւթէխիր տիր։

Թօքալեան խանընտաքի մաղազա միւստահսիլէրինէն պաղըլարընին օ ճիվարտա մուխթէլիֆ խիմէր իլէ միւճէքտատէն այնը օլտուգլարը էլպիսէ մաղազալարընին՝ Թօքալեան խանընտաքի էլպիսէ մաղազասը իկ ալտա վէ զաթան իրթիրաք վէ միւնասիպէթ վէ իրթիպաթլարը օլմատըընտան, միւհթէրէմ միւշթէրիլերիմիզին իղիալ օլունմաեարագ Թօքալեան խանընտաքի էլպիսէ մաղազասընա միւրաճաաթ ինթմէլերի թավսիյէ վէ իլան օլունուր։

ՅԻՒՍԱՓ ՄԱԳԹՈՒ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ԻՒՆՐ

Բ. Մ. ՊՕԶԱՃԵԱՆԻ

30 առ 100 զեղչով

	դրա.	փր.
Ֆրանսերէն Ալֆապէ Դիմ	1	20
Ֆրանսերէն ընդարձակ քերականութիւն »	7	
Գրպանի բառարան ֆրանսահայ »	5	
Լ'էքոլ ալ Բատի, Ֆրանսերէն բառարանով »	10	
Լ'էքոլ ալ Բատիլլրկ Ֆրանսերէն »	5	
Աշխարհաբար քերականական ընթացք »	2	
Աշխարհաբար քերականական միջին բարձրագոյն ընթացք »	4	
Աշխարհագրութիւն Ա. Պօզաճեանի »	4	
Մէճէլէ, Օսմ. քաղ. օրինագիրք (անզեղչ) »	20	
Ինքնապաշտպանութիւն գիշկական, դաղղիական և միջանցքարորոքային ախտերու դէմ »	6	

Մէսէ կէպրոնոպէլ.— Զագմագճըլար Եօգուշ կաղմարար Արշակ Մանուկեան, թիւ 10. գաւառներէ եկած յանձարարութիւնք փութով կը կատարուին։

Ստաղմա կիսակաշի, 100 փարայ Ծանօթ.—Դրամագլուխներն եթէ սպառած է, քանի՝ մի՛ հաւատաք։

Մատենագէտներ բաժանորդ գրուիլ փափաքողներ, թող հաճին դիմել Սթամբոն վաղոց ջրավաճառ Յակոբ աղալ ուրկէ կրնան բաժանորդագրուիլ։ Թերթերը միշտ պիտի ստանան առաջին թրէնով։

ՍԻՆԿԷՐԻ

ՃՇՄԱՐԻՏ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԸ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՆ ԵՆ ԲՈՎԱՆԴԱԿ ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԷՋ

ՍԻՆԿԷՐԻ ընկերութիւնը իր հռչակաւոր մեքենաներէն մինչեւ ցարդ 18 միլիոն մեքենայ ծախած է։

ՍԻՆԿԷՐԻ ընկերութիւնը զանազան արուեստանոցներուն մէջ 400է առելի չքաղաքակիրթ և պտմուտոյ մրցանակ առած է։

Սոյն անհուն յաջողութիւնը զրոյ և ոչ մէկ ուրիշ ընկերութիւն կարողացած է ձեւաք բերել, ՍԻՆԿԷՐ մեքենայից գերազանցութեան արդիւնքն է։

Կեղծերէն զգուշացէք։ Սինկէրի ճշմարիտ մեքենաները կը կրեն իրենց վրայ դիմաց զետեղուած յատկանիշը և կը ծախուին միմիայն իշխանատանց

THE SINGER MANF. CO. TRADE MARK

Ժ. ՆԱՅՏԼԻՆԿԷՐԻ

ՀԱՅԹԱՏԹԻՒ ՎԷՀԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ, ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԱՐՔԱՅԻՆ, ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԻՇԽԱՆԻՆ, ԵՒԼՆ.

Արեւելքի համար ընդհանուր վարչութիւն, Բերա, Գումարաճի փողոցին ճանկիւնը գտնուած չէնքը։

Վաճառատունք՝ Պոլիս՝ Բերա, Մեծ փողոց, Կալաթա Սէրայի Լիսէին դիմաց։ Գալաթա՝ Գարաքէօյ Թրամվէյի կայարանին դիմաց։ Պոլիս՝ Սուլթան Համամ և Սուլթան Պայազիտ։ Մանանթիւղ՝ գաւառաց բոլոր քաղաքներուն մէջ։

ՈՒԷՍԴԷՐՆ

TORONTO WESTERN LONDON A.D. 1851

ԲԱՐԵԱՓԱԷԹՕՅՆԵՆ ԳԱՐԱԲԸ ՄԱԽՍՈՒԱՏՑԱ ԹՕՐՕՆԹՕ ՎԷ ԼՕՆՏՐԱՏԱ

1851ԷՆ ԹՒԷՍԻՍ ՕՂՈՒՆՄԸՇԸ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ԻՆԿԻԼԻԶ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

Թաղմին օլունան զիյանդարն մէճմուա	ֆնկ. լիրա	6,000,000
Մէվճուտ ազէտ վէ հասըլաթը սէնէվիյէ	» »	1,250,000
Քեսմիլէն թէէսիւէ օլունմուշ սէրմայէ	» »	410,000

Թուրքիա շիւպէսինին միւտիրի ռումումիսի։ ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ Իսթանպոլ, ՊանՃէ Գարու, Սէնանիատի խան, Ն՝ 20, 21, 22։

Թաչիրալարտա իշկիզար վէ միւթէպէր աճէնթէլէր արանըլմագտա արը

ԻՄԹԱՐ.— Շէհրիմիզին էն մասրուֆ Ֆրանսզը վէ Աման գումանիալարընն սէբմայէսի հասըլաթընա նիսպէթէն 100 % օլտուղը հալէ Ուէսթըընքի 125 % սիր։ Իշթէ պու հագիգաթ Ուէսթըընի բագիալէրինէ թէֆէվիվգ իմարիմիզէ էն պէօյիւք թէէմինաթ տըր։

ԽԱՒԻՍ ՄՕՍԿՕՖ ԼԱՍԹԻԲԼԷՐԻ ԿԷԼՏԻ

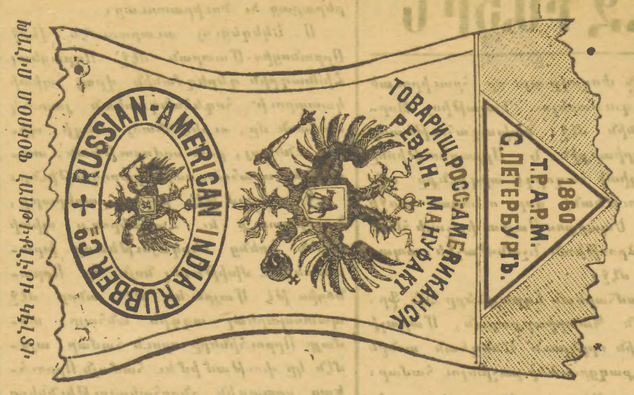

ԻՐ Զ ՔԼՕՇԵԼԻ ՄԱՐԳԱՄԸՆԱ ՏՐԳԴԱՔ ԷՏԻՆԻՋ

Խալիա Մօսկօֆ լասթիք քալօշլարը ալմագ արզուսընտա պուլունանլար եօգարտագը չոք իւչ ատէտ մարգաեա տրգդաթ էթմէնլէր։ էն զիւատէ իւչ քէօշէլի մարգաեա քի, իսկնատ 1860 թարիխի վէ ալթընտա տէ Ռուսցա եաղը իւչ Սէն Բիթէրսպուրկ քէլիմէսէ պուլունանցագ։

Մէմալիքը Շահանէ Իսիւն եէկեանէ աճէնթասը՝ Մ. Ժ. ՄԷՐՃԱՆՕՖ 27—18

ՊԱԼԳԱՆ

ՍՕՖԵԱՏԱ ՄԻԼԼԻ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ՇԻՐՔԷԹԻ

ՍԵՐՄԱՅԷ, ԻՀԹԻՅԱԹ, ԹԷՄԵԼԱԹ Տ՝. 7500000

1899տա մէրի իւլ իսթա էօմիր սիկուրթասը պէտէլի գրգ.	19,534,276
» » հանկրն » » »	460,267,203
» » » » բրիմի »	1,433,965

Էյտէ-ը էյ-ջէրէնէ վէ չօհսազլար իչիւն միւթէպալ չէրանթ իլէ սիկուրթա ագատ տէր

Եանկը-ա էորը հէր նէվի պիտա վէ էչտա իւզերինէ սիկուրթա ագատ իսէր։

Նոթայ-ի էորլարը-ա էորը մալ՝ եվրադը նագտիյէ վէ վարօր սիկուրթալարը գապալ իսէր։

Հիսսէտարանա՝ 1896տա 18½ %ն 1897տէ 18%, 1898տէ 18%, 1899տա 16% թէմէթթիւ թէվզի ինթմէ տիր։

Շերքէթին Պանքէրլէրի (Տէրսաաեթաէ Գրէտիթ Լիոնէ, Լօնտրատա Սէքլօ Աւոմրիպն Պանգ, Սօֆիատա Պանգ Նաբօնալ Պիւլկար։

Թաշրալար իչիւն միւտատիտ վէ միւթէպէր քէֆիալէթլի աճէնթէլէր արանըլըյոր

ԹԻՒրքիա իչիւն ումումի աճէնթէ ՍԱՐԳԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ

Գալաթա Մէրթէպանի սոգագ, Ճէտիտխան

Թիւրքիա իչիւն ումումի միւֆիթթիչ.— Ա. ԿԻՒՐԵՂԵԱՆ

ՔԻՄԻ ՊՈՒԼՄԱԼԸՍԸՆԸՃ

Աղզընընքին զօգմամասընը, տիւլէրինդին խասթալըգտան քիւլիէն արի գալմասընը տրգու իսէր իսէնիզ Պաղչէ Գաբուսընտա Նէզամիէ գարագօլը գարչու քէօշէսինտէ 1 նօմէրօլը մահալը մահասուսա տիշ թապիպի

ԽԱՉԻԿ ԺՄԱԿՈՅԵԱՆ ԷՖԷՆԴԻՆԻ

պուլմալըընդը։

Մումտիլէր Մէքթէպի Թըպպիէի Շահանէսէնա մէրդուն օլուգ, հիւ պիր աղրը հիսս իթտիրմէքտիրին տիշ չէքմէքտէ մուճիտի պուլունտըղը պիր իւլամ իլէ հարընդ իւքի ճէֆատա էն չէտիտ տիշ աղրըլարընը քէմէքտէ, «աքօրբիթ»կիպի հէր նէվ տիշ էթի խասթալըգլարընը թէսաւի իմմէքտէ էֆէնտին էն ասն ուսուլի իւզրէ վէ նէվ վիճատա ալէթթալար իլէ տիշ տօրրըմագտա տըր։

Էնվայի թագտա տիշ վէ չէնէ իմալընտաքի մէհարէթի քամիլէսի ումում միւշթէրիլէրինին հիւսնիւ թէվէճճիհինի ճէլպ իմմէքտէ տիր։

Ճումատա կիւնլէրի մուայնէթխանէսէ բազար կիւնլէրի տէ կէնիկ Բազատա Համամ ճատատէսինտէ, 15 նօմէրօլը խանէսինտէ միւրաճաթ իսէն ֆուգարայը մէճճանէն թէսաւի իսէր։ Սապահլարը սաաթ 1½ գատար վէ ագշամլարը տախի սաաթ 11էն ասնրա հէր վագրթ խանէսինտէ պուլունուր։

ԻՋՄԻՐԻ ԵՒ ՇՐՋԱԿԱՅԻՑ ՀԱՄԱՐ

ՏՕՔԹՕՐ

ԵԹԷ կ'ուզէք առանց փնասակար նիւթեր պարունակելու ազնիւ տիկաղի թղթեր ունենալ, ծախեցէ՛ք Յովսէփ Էլակէօզեանի

ՏՕՔԹՕՐ

անուն բուն թղթական ամենաընտիր սիկարի թղթերը, որոնք եթէ ուրիշներէ ճշգրիտ առաւելութիւն մը ունին, այս է որ իրենց հին մէկ մասը յատկացուած է տեղւոյն (Իզմիրի) Նեսրէսեան Որբանոցին։ Ամէն Հայ զաւակ գործածելով, թէ՛ ուղղակի նպաստած կ'ըլլայ գթասիրական հաստատութեան մը և թէ իր պէտքը լրացուցած։

ՓՈՐՁԵՑԷ՛Ք ԵՒ ԴՈՀ ՊԻՏԻ ՄՆԱՔ

Վաճառատունս կը գտնուի նաեւ ուրիշ սիկարի թղթեր։

ՍԿԻՒՏԱՐՅԻՆԵՐՈՒՆ

Անոնք որ կը փափաքին Մանչէսթրի բաժանորդ գրուիլ, կրնան դիմել Սելամսիզ, Պապա-Ճան փողոց, կօշկակար Վահան էֆ. Սարքսեանի խանութը, և առանալ օրինաւոր ընկալագիրը։

ՏՕՔԹՕՐ ԳՕՍԹԱՔԻ ՔԻԼԱՑՏԻՊԻ

Բարիստէ իքմալը թանիլ էթմէկ վէ էվրօքանդն էն մէչհուր խասթախանէլէրինտէ ամէլիյէթի կէօրէրէք, օն եէտի սէնէ տախի իհրան թըպպալէթ լէ քէսպը վուղուք էյլէմիշ տիր։

Թապիպը մուսամիլէյէ կէօսիւս վէ միտէ իլլէթ լէրինի եանի նէզլէի սատրիկէրի, նէֆէս տարլըղընը, ագ ճիէուռիֆնէթ լէրինի խուսուսիյլէ վէրէր խասթէլիսինի, իսթիհարլարտա միզմին էօքսիւրիւք վէ տամարլարը թէսալլուպ իթմէսինի, էմրազը գալպիյէսի, հազմսըզլըը, ինգրպազը, միզմին իսնալը, միտէ ալրըսընը, միտէ կէնիլլէնմէսինի, գանը պասուրը, գարընտա սու տօլմասընը, գարամիկէր իսասթալըգլարընը, խարտաս չէքէր վէ եումուրիտա ագը պուլունմասընը, էմրազը միքրոպիյէսի վէ գան խասթալըգլարընը վէ հէր ճինս չօճուգ խասթալըգլարընը՝ թէրագգիյեանը ֆէնտիյէ մուճիպինէ էն սօն ուսուլը թըպպի վէճէ՛լ թէսաւի էյլէր։

Թապիպը մուսամիլէյէ՝ տէօրթ սէնէ պիր միւտէթ զարֆընտա վասի պիր ֆրէնկի խասթախանէսի սէր թըպպալէթինտէ պուլունարագ, պու էնտամէ խուսուսի թէսաւի էյլէսիսի խասթալարտան մասատա, ֆրէնկիսէ վէ պէլսօղուգլուղունա միւպթէլա օլմուշ սէօրթ պին գատար էշխասը թէսաւի էյլէսիսի, ճիէէթլէ, պու իլլէթլէրին թէսաւիսի խուսուսընտա ֆէվգէլատէ մէնարէթ քէսպ էյլէմիշ օլուղունտան, էրբէք վէ գատընլարտա եէնի վէ էսկի ֆրէնկիսի վէ պէլ սօղուգլուղունա միւպթէլա օլմուշ սէօրթ պին գատար էշխասը թէսաւի էյլէսիսի, ճիէէթլէ, պու իլլէթլէրին թէսաւիսի խուսուսընտա ֆէվգէլատէ մէնարէթ քէսպ էյլէմիշ օլուղունտան, էրբէք վէ գատընլարտա եէնի վէ էսկի ֆրէնկիսի վէ պէլ սօղուգլուղունա վէ անուսէրէք սէօրթ պին գատար էշխասը թէսաւի էյլէսիսի, ճիէէթլէ, պու իլլէթլէրին թէսաւիսի խուսուսընտա ֆէվգէլատէ մէնարէթ քէսպ էյլէմիշ օլուղունտան, էրբէք վէ գատընլարտա եէնի վէ էսկի ֆրէնկիսի վէ պէլ սօղուգլուղունա միւպթէլա օլմուշ